

Valtion palveluiden
saatavuuden ja
toimintojen sijoittumisen
valtakunnallinen
suunnitelma

Sisällys

1. Tausta	1
2. Strategiset tavoitteet valtion palveluiden saatavuuden järjestämiselle sekä yksiköiden ja toimintojen sijoittamiselle	1
3. Toimintaympäristön tilannekuva ja arvio tulevasta kehityksestä	6
Väestö- ja aluekehitys	6
Asiointivalmiuksien kehittyminen	8
Valtakunnalliset palveluvolyymit ja ennustettu kehitys palvelukanavittain	9
Valtakunnallinen palvelujen saavutettavuus palvelukanavittain	11
Valtionhallinnon toimitilat, niiden sijainti sekä ennustettu kehitys	13
Valtionhallinnon henkilöstön sijoittuminen ja ennustettu kehitys	16
Viranomaiskohtainen tilannekuva	17
Tunnistetut muutoshankkeet	18
Valtion toimipaikkaverkoston sijoittumisen nykytilan kuvaus	20
LIITE 1 Strategisten tavoitteiden seurannan mittarit ja avaintulokset	31

1. Tausta

Suunnitelma perustuu valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain (728/2021) 3 §:ään. Laki on tullut voimaan 1. päivänä tammikuuta 2022, joten kyseessä on ensimmäinen sen perusteella vahvistettava suunnitelma.

Tässä suunnitelmassa asetetaan valtion hallinnolle yhteisiä valtion palveluiden saatavuuden järjestämiseen sekä yksiköiden ja toimintojen sijoittamiseen liittyviä strategisen tason tavoitteita (luku 2), jotka osaltaan täydentävät muualla, esimerkiksi valtion talousarviossa, valtion viranomaisille asetettuja tulostavoitteita. Suunnitelman luku 3 koostuu lain edellyttämästä toimintaympäristön kuvauksesta.

Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain mukaan suunnitelma sovitetaan yhteen julkisen talouden suunnitelman kanssa. Nyt hallituskauden loppupuolella tehty suunnitelma on laadittu siten, että se toteutetaan voimassa olevien valtiontalouden kehyspäätösten puitteissa. Valtioneuvosto seuraa ja arvioi suunnitelman toteutumista ja tarkistaa suunnitelman tarvittaessa.

2. Strategiset tavoitteet valtion palveluiden saatavuuden järjestämiselle sekä yksiköiden ja toimintojen sijoittamiselle

Tuloksellisuus

Valtion tehtävät tulee hoitaa tuloksellisesti. Tuloksellisuus muodostuu vaikuttavuudesta, palvelukyvyistä, aikaansaannoskyvystä sekä tuottavuudesta ja taloudellisuudesta. Keskeisenä edellytyksenä toiminnan tuloksellisuudelle on palveluiden järjestäminen ja toimintojen sijoittaminen siten, että toiminta on mahdollisimman vaikuttavaa ja samalla kuitenkin tuottavaa ja tehokasta. Tuloksellisuuden tavoite valtion palvelu- ja muiden tehtävien järjestämisessä ja toimintoja sijoittaessa on perusedellytys, joka muita laissa säädettyjä tavoitteita edistettäessä tulee ottaa huomioon, eikä muiden tavoitteiden tavoittelu saa olla sen kanssa ristiriidassa.

Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa. Vähenevät käyntiasiointimäärät tulee ottaa huomioon valtion palveluverkkoa muodostettaessa. Tavoitteena on, että kansalaisten ja elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käyntiasiointi on vähentynyt ja vähenee merkittävästi. Julkisen hallinnon organisaatiot voivat kohdistaa omia resurssejaan toimialariippuviin osiin palveluitaan, sen sijaan että kehittävät rinnakkaisia toimintoja. Yleisen yhteen toimivuuden kehittymisen lisäksi tätä edistetään Suomi.fi-palveluita kehittämällä, palveluiden käyttöönottoa edelleen lisäämällä ja käyttöönoton neuvontaa kehittämällä. Rakentamalla palveluntuottajien yhteisiä asiakaspalvelupisteitä on mahdollista turvata palveluiden saatavuutta ja parantaa palvelutasoa sekä saavuttaa kustannussäästöjä.

Palvelutarpeeseen vastaaminen

Valtion palveluiden saatavuus tulee järjestää ja valtion yksiköt ja toiminnot sijoittaa siten, että ne eri asiointin keinoja käyttäen vastaavat eri asiakasryhmien palvelutarpeeseen.

Palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittumista koskevat päätökset tulee tehdä siten, että yhdenvertaisuus, kielelliset oikeudet ja muut perusoikeudet toteutuvat. Palveluiden saatavuutta ja yksiköiden ja toimintojen sijoittumista koskevissa päätöksissä tulee ottaa huomioon maan eri osissa olevien ihmisten tosiasialliset mahdollisuudet saada perusoikeuksien toteutumisen kannalta välttämättömiä palveluja. Valtionhallinnossa palveluiden saatavuus turvataan koko maassa ja palveluverkkoa kehitetään monikanavaisesti. Julkisten palveluiden yhdenvertaisuuden seuraaminen edellyttää valtakunnallista tietoa palvelukokemuksesta. Julkisten palveluiden kansalais- ja asiakaskokemukseen liittyvää tietopohjaa ja mahdollisuuksia kehittää julkisten palveluiden laatubarometri selvitetään.

Valtion palveluiden saatavuuden turvaamisessa tulee varautua häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Valtion tulee viestiä avoimesti ja tehokkaasti palveluiden saatavuudesta.

Valtionhallinnon palveluita annetaan monikanavaisesti

Koko valtionhallintoa koskevana strategisena tavoitteena on, että valtionhallinnon palveluita annetaan monikanavaisesti siten, että ensisijaisena palvelukanavana toimivat kattavat ja helppokäyttöiset sähköiset palvelut, joita käyntiasiointi ja puhelinasiointi täydentävät. Sähköisiin

palveluihin kuuluvat myös mm. etäpalvelu ja chat- sekä chatbot –palvelu. Sähköisiä palveluja tulee kauttaaltaan lisätä ja niiden laatua parantaa, mutta palveluja on tarjottava myös puhelinpalveluna sekä paikan päällä tapahtuvana käyntiasiointina. Digitalisaatio ei saa aiheuttaa esteitä palvelujen saavuttamiselle. Eri väestöryhmien tarpeet on otettava huomioon palveluissa. On huomioitava, että palvelukanava valikoituu asiakkaan tarpeiden mukaan.

- Vähenevät käyntiasiointimäärät tulee ottaa huomioon valtion palveluverkkoa muodostettaessa. Palvelut tulee voida toteuttaa tuottavasti ja tuloksellisesti ja tiiviissä valtion ja muun julkisen hallinnon yhteistyössä. Käyntiasiointia tarvitaan kuitenkin edelleen, jotta palvelut voidaan turvata myös niille, jotka eivät kykene tai halua käyttää sähköisiä palveluita. Rakentamalla palveluntuottajien yhteisiä asiakaspalvelupisteitä on mahdollista turvata palveluiden saatavuutta ja parantaa palvelutasoa sekä saavuttaa kustannussäästöjä. Suunnittelukaudella edistetään yhteisen, palvelutarpeeseen perustuvan valtionhallinnon asiakaspalveluverkon valmistumista vuoteen 2030 mennessä. Valtio edistää palveluiden tarjoamista yhteistyössä, KELA:n, kuntien ja toimintansa aloittavien hyvinvointialueiden kanssa. Valtion palveluverkkohankkeen kehittämisessä huolehditaan palvelun saamisesta molemmilla kansalliskielillä ja kielellisten oikeuksien toteutuminen turvataan parantamalla asiakaspalveluhenkilöstön osaamista, varmistamalla kielitaitoisen henkilökunnan saatavuus ja hyödyntäen etäpalveluratkaisua sekä etätulkkausmahdollisuutta. Palveluiden saatavuuden järjestämisessä otetaan huomioon kansalliskielistrategian linjaukset.

Valtio tavoittelee parempaa asiakaspalvelua myös lisäämällä työnantajan mahdollisuuksia järjestää työn tekemistä siten, että palveluiden saatavuus ajallisesti ja paikallisesti paranee.

Edellä mainittuihin tavoitteisiin liittyen suunnitelmakaudella seurataan

- käyntiasiointipisteiden määrän kehitystä,
- käyntiasiointien määrän kehitystä valtion palveluissa,
- keskeisten palveluvirastojen palveluiden tarjontaa eri palvelukanavissa,
- kansalaisten keskimääräisen asiointietäisyyden kehittymistä yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin,
- kuntien kanssa tehtävän asiakaspalveluyhteistyön kehitystä ja kielellisten oikeuksien toteutumista.

Valtio tukee ja edistää digitaalisten palvelujen tasa-arvoista ja yhdenvertaista saatavuutta

Digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain mukaisesti. Palveluiden laatu on osa valtion palveluiden saatavuuden järjestämisen perusteita. Digitaalisten palveluiden saatavuuteen liittyvää laadukkuutta ja laadun seuranta parannetaan ottamalla käyttöön mm. Suomi.fi-laatutyökalut ja varmistamalla niiden käytön laajeneminen julkisessa hallinnossa. Digitukea on lisäksi tarjolla koko maassa, ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeino toimintaa harjoittavia.

Julkishallinnon sähköisiin palveluihin pääsyn kannalta keskeinen kehittämiskohde on julkisen hallinnon tarjoama kansalaisen vahva sähköinen tunnistaminen. Kaikilla kansalaisilla ei ole mahdollisuutta saada pankkitunnisteita tai mobiilivarmennetta. Valtio tukee ja edistää sähköisiin palveluihin pääsyä toteuttamalla digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, joka mahdollistaa henkilöllisyyden osoittamisen Suomen kansalaisille käynti- ja sähköisessä asiointissa. Lisäksi vuoden 2022 loppuun mennessä toteutetaan ratkaisu ulkomaalaisten tunnistamiseen sähköisessä asiointissa. Valtio turvaa palveluissaan ja toiminnassaan tietoturvallisen vahvan tunnistautumisen ja muun tietoturvallisen asiointin.

Edellä mainittuihin tavoitteisiin liittyen suunnitelmakaudella seurataan:

- digipalvelulain veloitteiden toteutumista,
- saavutettavuusarviointien kehittymistä,
- digitaalisesti asiakkaiden käytettävissä olevien asiointipalveluiden kaikki lainsäädännön vaatimukset täyttävän digitaalisten asiointipalveluiden määrän kehitystä,
- kansalaiskokemus etäpalveluiden käyttämisestä,
- digituen verkostoissa toimivien tahojen määrää,
- sähköisten tunnistautumisten määrän kehitystä valtion palveluissa,
- hallinnonalakohtaisten sähköisten palveluiden määrää ja käyttötapauksien määrää ja
- digitaalisten yhteyksien kehitystä ja maantieteellistä kattavuutta koko maassa mm. kotitalouksien, vapaa-ajan asuntojen ja erilaisten kuntien osalta.

Elinvoimaisuus, turvallisuus sekä valtion kilpailukyky työnantajana

Valtion toiminta alueilla tukee elinvoimaisuutta

Valtio on aktiivinen toimija ja kumppani alueilla. Valtion toiminta alueilla tukee elinvoimaisuutta ja vahvistaa osaamiskeskittymiä. Valtion toiminnalla on positiivinen vaikutus paikallisille ekosysteemeille.

Mahdollistetaan eri virastojen työntekijöiden työskentelyä samoissa toimitiloissa. Etätöiden ja monipaikkaisen työskentelyn määrän lisääntyessä tilojen yhteiskäyttöisyydellä voidaan vastata tarpeeseen tehdä laadukkaita työympäristöjä useilla paikkakunnilla suurelle joukolle virastoja, niin kuin uudistetussa valtion toimitilastrategiassa linjataan. Mahdollistetaan valtion virastojen toimiminen samoissa yhteisissä toimitiloissa myös ICT-ratkaisujen osalta. Kehitetään ICT-kyvykkyyksiä yhteisten asiakaspalvelupisteiden rakentamiseen muiden julkisen hallinnon toimijoiden kanssa ja selvitetään siihen liittyviä oikeudellisia ja muita reunaehdoja sekä ratkaisumalleja. ICT-ratkaisut tukevat alueellista läsnäoloa mahdollistaen työntekijöiden sijoittumisen alueellisesti tarkoituksenmukaisesti ja monipaikkaisesti.

Valtion palveluiden saatavuus vahvistaa alueiden elinvoimaisuutta. Yhteistyö ja yhteiset asiakastilat ja -palvelut vahvistavat palveluverkon saavutettavuutta. Julkishallinnon yhteisiä käyntiasiointipisteitä täydennetään yhteisellä etäpalvelu- ja etätulkkauksella erityisesti harvaan asutulla seudulla (ns. etäpalvelupisteet). Monipaikkainen työskentely mahdollistaa

joustavan monikanavapalvelun toteuttamisen. Kyvykkyyksiä yhteisten asiakaspalvelupisteiden rakentamisessa muun julkisen hallinnon kanssa kehitetään suunnitelmallisesti.

Digitaaliseen palvelukanavaan panostetaan edelleen määrätietoisesti kehittämällä sähköisiä asiointipalveluja. Tämä tukee elinvoimaisuutta koko maassa. Digitukea on tarjolla koko maassa, ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia.

Suunnitelmakauden aikana seurataan:

- valtion henkilöstön ja toimitilojen sijoittumisen kehitystä sekä
- yhteiskäyttöisten tilojen määrän kehitystä.

Valtion palveluiden turvaamisessa alueellisesti yhdenvertaisesti huomioidaan erityisesti saaristoalueet ja harvaanasutut maaseutualueet, joiden osalta seurataan

- palveluiden etäisyyttä,
- toimivien ja laadukkaiden tietoliikenneyhteyksien saatavuutta ja
- sisäisen turvallisuuden viranomaisten palveluiden vasteaikoja.

Valtion läsnäolo alueilla vaikuttaa kokonaisturvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen

Laadukkaiden sisäisen turvallisuuden palveluiden tuottamisesta huolehditaan ja tavoitteena on korkea turvallisuuden tunne. Valtion viranomaiset ovat näkyvissä ja tavoitettavissa. Sisäisen turvallisuuden viranomaisten tai valtion muiden viranomaisten osalta ei ole suunniteltu yksiköiden ja toimintojen sijoittumiseen liittyviä muutoksia, joilla olisi vaikutusta turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Tavoitteena on kuitenkin kehittää turvallisuuden tunteen seuraamista tutkittuun tietoon pohjautuen sekä tämän pohjalta seurata turvallisuuden tunteen kehittymistä (suunnitelmakaudella) maan eri osissa suhteessa turvallisuusviranomaisten yksiköiden sijoittumiseen.

Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus lisäävät turvallisuuden tunnetta. Tavoitteena on, että vuoden 2030 loppuun mennessä luotavat julkisen hallinnon yhteiset asiakaspalvelupisteet edistävät ihmisten osallisuutta myös digitaalisessa yhteiskunnassa, kun digituen tarjoamista kehitetään ja ihmisiä tuetaan yhteisissä asiakaspalvelupisteissä digitaalisten palvelujen käytössä. Tällä vahvistetaan etenkin ikääntyvän väestön turvallisuudentunnetta digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Tietoturvallisuus tulee valtionhallinnon palveluissa ja muussa sen toiminnassa varmistaa ja edelleen vahvistaa. Tietoturvallisuus ja siitä viestiminen lisää palveluiden käyttäjien, niin kansalaisten, julkisen hallinnon henkilöstön, yritysten kuin muiden sidosryhmien luottamusta ja turvallisuuden tunnetta käytettäviin palveluihin ja toimintaan.

Luottamusta viranomaisjärjestelmien tietoturvaan ja kansalaisten kyvykkyyttä käyttää digitaalisia palveluita kartoitetaan ja seurataan.

Mahdollisuus monipaikkaiseen työskentelyyn parantaa valtion kilpailukykyä työnantajana

Valtion tulee voida vastaisuudessa turvata riittävä henkilöstöressurssien saatavuus. Yksiköiden ja toimintojen sijoittuminen ei saa rajoittaa osaavan henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä, mikä tulee ottaa huomioon yksiköitä ja toimintoja sijoitettaessa. Monipaikkaisen työn tekemisen mahdollisuudet vahvistavat valtion kilpailukykyä työnantajana.

Mahdollistamalla monipaikkaisen työskentelyn valtio tukee henkilöstönsä joustavaa työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista edistäen samalla valtionhallinnon uudistumista sekä valtion työnantajakuva parantamista. Monipaikkaisen työn edellytyksiä vahvistetaan verkostomaisesti, luomalla toimintamalleja, kehittämällä valtion hallinnollisia prosesseja ja menettelyitä sekä virkamiesten osaamista ja johtamista. Rekrytointitilanteissa monipaikkaisen työnteon mahdollisuus kilpailuvaltina selvitetään. Monipaikkaisuusharkinta on tehtävälähtöistä. Valtio edistää monipaikkaisia rekrytointeja ja seuraa niiden määrän kehitystä. Valtion virkamiehille ja työntekijöille määritellään kuitenkin aina virka- tai työpaikka. Valtion virastoille tuotetaan riittävät perustietotekniikkapalvelujen valmiudet monipaikkaiseen työnteeseen (Monipaikkaisen työnteon ICT-tuki). Yhtenäistetään virastokohtaisesti rakennettuja ICT-palveluita. Otetaan monipaikkaisen työn edellytysten edistäminen huomioon virastorakennemuutoksissa.

Suunnitelmakauden aikana seurataan:

- monipaikkaisten rekrytointien määrän kehitystä,
- monipaikkaisen ICT-tuen kehitystä ja virastokohtaisesti rakennettujen ICT-palvelujen yhtenäistämistä ja
- työntekijöiden kokemusta monipaikkaisesta työstä (työtyytyväisyys, työhyvinvointi ja työkyky, johtaminen, työn organisointi).

3. Toimintaympäristön tilannekuva ja arvio tulevasta kehityksestä

Väestö- ja aluekehitys

Tilastokeskuksen ennen koronaepidemiaa laaditun (2020-2030) väestöennusteen mukaan väestö kasvaa kolmasosassa ja vähenee kahdessa kolmasosassa kunnista. Yli 10 %:n kasvua ennustetaan pääkaupunkiseudulle, suurimmille kaupunkiseuduille, Lounais-Suomeen, Pohjanmaan rannikolle ja osaan Lappia. Seuraavien 20 vuoden aikana väestöään kasvattavat vain Uusimaa, Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi. Nämä maakunnat ovat myös ainoat, Pohjois-Pohjanmaan lisäksi, joissa väestö on kasvanut viime vuosina. Työikäinen ja erityisesti koulutettu väestö keskittyy yhä voimallisemmin kasvukeskuksiin. Alueiden väliset erot kasvavat. Ennusteen mukaan väestö vähenee erityisesti keskisessä, itäisessä ja pohjoisessa Suomessa sekä kaupunkiseutujen reuna-alueilla myös Etelä- ja Länsi-Suomessa.

Tuoreiden etätyö- ja monipaikkaisuustutkimusten mukaan etätyön arvioidaan säilyvän monipaikkaisen työn suosittuna toteuttamistapana myös pandemian jälkeen (Metsäranta ym. 2021¹ ja Rannanpää ym. 2022²). Valtion virastoja koskevien selvitysten mukaan virastot arvioivat etätyön määräksi viiden vuoden kuluttua keskimäärin noin puolet työajasta. Kyselyiden vastausten mukaan etätyötä voidaan soveltaa vajaaseen 60 prosenttiin tehtävistä. Laajemmin etätyön on ennustettu koskevan keskimäärin 577 000 työllistä vuonna 2030 ja maksimissaan jopa 800 000 työllistä (Metsäranta ym. 2021).

Tuoreessa ”Monipaikkaisuus–nykytila, tulevaisuus ja kestävyys” -raportissa esitetyn ennustemallin perusteella monipaikkaisen väestön painopiste siirtyy 2020-luvulla entistä vahvemmin kohti Etelä-Suomea suurten kasvavien kaupunkiseutujen vaikutusalueille (Rannanpää ym. 2022). Etätyön voimistuminen laajentaa suurten kaupunkiseutujen työ- ja asuntomarkkina-alueita. Kehitys lisää liikennevirtoja Etelä-Suomessa suurten kaupunkiseutujen välillä ja sisällä erityisesti työperäisen liikkumisen vuoksi sekä laajemmin suurten kaupunkiseutujen ja mökkikuntien välillä. Toisaalta monipaikkaisuus edistää myös monikeskuksista valtakunnallista aluerakennetta ja hyödyttää maaseutua ja saaristoa, erityisesti perinteisiä mökkikuntia. Etätyön yleistyminen voi myös merkittävästi vähentää pendelöintivirtoja. Kausittainen liikkuvuus lisää väestön määrää eniten harvaan asutulla maaseudulla. Säännöllisiä vapaa-ajan asuntojen käyttäjiä on arvioitu olevan Suomessa noin 2,4–2,9 miljoonaa. Vuonna 2020 yöpymisiä vapaa-ajan asunnolla oli keskimäärin noin 103 vuorokautena. (Voutilainen ym. 2021)

Kansalaiset ja kansalaisten asiointi sekä elinkeinoelämä ja sen toiminta keskittyvät kasvukeskusten ja niissä kaupunkiseutujen ympärille. Vuonna 2030 alueellisten 18 keskuskaupungin läheisyydessä on yli 90 % koko Suomen väestöstä. Ennusteiden mukaan vuonna 2030 koko väestöstä 56 % asuu 30 minuutin, 82 % 60 minuutin ja peräti 95 % 90 minuutin asiointimatkan päässä näistä kaupunkikeskuksista. Tämän kehän ulkopuolelle jäisi enää noin 260 000 asukasta.

Pohjanmaan maakunnissa ja Uudellamaalla työmarkkinoiden tilanne näyttää hyvältä sekä työllisyys- että työttömyysasteella tarkasteltuna. Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla työllisyys- ja työttömyysasteilla on myös potentiaalia parantua, sillä avoimia työpaikkoja on tarjolla suhteellisen paljon, erityisesti asiantuntijoiden ammattiryhmässä. Työmarkkinoiden alueelliset erot kaventuivat ennen koronakriisiä erityisesti väestön ikääntymisen vuoksi, koska heikomman työmarkkinatilanteen alueilta on poistunut työmarkkinoilta paljon väkeä.

Pääkaupunkiseudun kolmessa keskuskaupungissa asui noin puolet (49,3 %) koko maan vieraskielisestä väestöstä vuonna 2018. Vieraskielinen väestö kasvaa Tilastokeskuksen

¹Metsäranta ym. Etätyön vaikutukset liikenteen kasvihuonekaasupäästöihin. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:24 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163413>

²Rannanpää ym. 2022: Monipaikkaisuus – nykytila, tulevaisuus ja kestävyys. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:9

ennusteen mukaan kaikissa suurimmissa kaupungeissa (C23-kaupungit) maahanmuuton ja luonnollisen väestönlisäyksen ansiosta³. Kasvu painottuu määrällisesti pääkaupunkiseudulle.

Alueellinen BKT asukasta kohden on selvästi korkein Uudellamaalla ja alhaisin Etelä-Savossa, Etelä-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Uudenmaan korkeaa BKT:tä selittää ennen muuta asiantuntijatyön suuri osuus. Talouskasvu arvonlisän muutoksella mitattuna on viimeisten viiden vuoden aikana ollut selvästi voimakkainta Lapissa. Asuntojen hintaerot eri alueiden välillä ovat merkittävät. Hintataso on selvästi korkein Uudellamaalla, alhaisin Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa. Asumisen hintaan eri alueilla vaikuttavat väestörakenne, muuttoliike, väestön keskittyminen kasvukeskuksiin sekä asuntojen kysynnän ja tarjonnan suhde.

Asiointivalmiuksien kehittyminen

Suomi on ollut digitaaloissa kansainvälisten arviointien (mm. DESI⁴ ja Digibarometri⁵) kärkimaa jo useana vuonna. Suomalaisten digitaalisen asioinnin valmiudet ovat kokonaisuudessaan arvioiden hyvällä tasolla. Digitaalisen asioinnin kyvykkyudet vanhemmissa ikäluokissa ovat tasaisesti parantuneet ja pandemia on kiihdyttänyt merkittävästi kehitystä. Esimerkiksi ensimmäisen pandemiavuoden 2020 aikana internetin käyttö useasti päivässä yleistyi etenkin vanhimmissa ikäryhmissä, 65–74-vuotiaissa kuusi ja 75–89-vuotiaissa seitsemän prosenttiyksikköä. Vuonna 2020 verkkopankkia oli viimeisen kolmen kuukauden aikana käyttänyt 87 prosenttia 16–89-vuotiaista. Viranomaisten ja muiden julkisten palveluiden kanssa asioidaan yhä yleisemmin internetin kautta. Vuonna 2020 edellä mainitun ikäisistä suomalaisista 68 prosenttia oli lähettänyt netin kautta virallisen lomakkeen viimeisen vuoden aikana.

Internetin käyttäjien osuus väestöstä kasvoi edellisestä vuodesta kaksi prosenttiyksikköä 92 prosenttiin. Erityisesti huomiolle pantavaa on vanhimpien ikäluokkien internetin käytön huomattava kasvu pandemiavuoden aikana, 65-74 –vuotiaiden internetin käyttäjien osuus kasvoi 8 %. 75-89 –vuotiaiden ryhmässä internetin käyttäjien osuus nousi tätäkin enemmän noin 10 %, mikä on vastannut lähes 5 vuoden kehitystä pandemiaa edeltäneenä ajanjaksona. Myös puolesta asioinnin mahdollistaminen on laajentanut sähköisen asioinnin piirissä välillisesti olevaa asiakaskuntaa. Vuonna 2020 digitaalisen puolesta-asioinnin valtuuskyselyjen lukumäärä oli 41,3 miljoonaa kyselyä ja määrän arvioidaan vuonna 2021 ylittävän 80 miljoonaa kyselyä.

³ https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/V%C3%A4est%C3%B6kehitys%20C23-kaupungeissa_vieraskielisen%20ja%20ulkomaalais-taustaisen%20v%C3%A4est%C3%B6n%20kehitys%20vuosina%202000-2019%20sek%C3%A4%20vieraskielisen%20v%C3%A4est%C3%B6n%20v%C3%A4est%C3%B6ennuste%20vuot%202020%20saakka_MDI_Kuntaliitto_Kaupunkiin_20-5-2020.pdf

⁴ EU Digital Economy and Society Index (DESI). <https://www.ficom.fi/ict-ala/tietopankki/sahkoinen-asiointi/kansainvalisia-tietoyhteiskuntavertailuja/kansainvalisia-tietoyhteiskuntavertailuja/>

⁵ Digibarometri 2021. <https://www.etla.fi/ajankohtaista/digibarometri-2021-suomi-sailyttaa-kakkossijan-digitaalisuuden-hyodyntamisessa-verkkokaupan-kehityksessa-suomi-ei-kuitenkaan-ylla-karjen-vauhtiin/>

Valtiovarainministeriön loppusyksystä 2021 Taloustutkimuksella teettämän tutkimuksen⁶ (Taloustutkimus 10.11.2021) mukaan sähköinen asiointi on kansalaisten mielestä mieluisin tapa hoitaa viranomaisasiointia, sitä seuraavat puhelinpalvelut ja käyntiasiointi. Vuorovaikutteiset sähköiset kanavat, kuten video ja chat, ovat vähemmän suosittuja. Suosituimmat asiointitavat vaihtelevat jonkin verran ikäryhmittäin. Alle 50 -vuotiailla verkkopalvelu on selvästi useimmin mieluisimmaksi mainittu tapa asioida. Yli 50 vuotiailla eniten mainintoja keräävät käyntiasiointi asiakaspalvelupisteissä sekä puhelimen välityksellä asiointi. Enemmistö Taloustutkimuksen puhelinhaastatteluun vastanneista henkilöistä (57 %) asioisi julkisen hallinnon palveluissa mieluiten ennakkoon varattuna ajankohtana. 39 % asioisi mieluiten ilman ajanvarausta ja 3 % ei osaa ottaa kantaa asiaan. Yrittäjien ja työelämän ulkopuolella olevien osalta ilman ajanvarausta tapahtuva asiointi on kuitenkin suosituin vaihtoehto. Eri tutkimuksissa on noussut esille asiakkaiden toive aiempaa myöhäisempiin asiointiajankohtiin. Taloustutkimuksen tutkimuksessa selvästi mieluisimmaksi asiointiajankohdaksi nousee kuitenkin asiointi arkisin klo 10 - 18. Tämän nimesi puolet (49 %) vastaajista. Verkkopalvelun osalta odotetusti myös ilta-aika on suosittu asiointiajankohta

Valtiovarainministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston yhteisen digitaitokartoituksen⁷ perusteella lähes 80% vastaajista ilmoitti käyttävänsä tietokonetta päivittäin. Vain alle 2% vastaajista ei käytä tietokonetta lainkaan. Digitaitokartoituksessa nousi kuitenkin esiin huoli ikääntyneemmän ja ikääntyvän väestön digitaitojen puutteesta. Ikääntyvät vastaajat nostivat itse esiin tarpeen voida tulevaisuudessakin asioida myös fyysisesti paikan päällä tarvitsemisään palveluissa. Lisäksi digikyselyn avovastauksissa mainittiin myös nuorten digitaidot erityisesti julkisten palvelujen käytön osalta. Vaikka nuoret osaavat käyttää laitteita sujuvasti, viranomaiskieli aiheuttaa haasteita. Syinä digilaitteiden käyttämättömyyteen mainittiin mm., ettei vastaaja omista laitteita tai osaa käyttää niitä, ja ettei laitteiden ostamiseen ole varaa. Lisäksi vastauksissa nousivat esiin terveydelliset syyt. Avovastauksen mukaisesti digituen tarve kattaa lähes kaikki väestöryhmät.

Valtakunnalliset palveluvolyymit ja ennustettu kehitys palvelukanavittain

Sähköisten asiointipalvelujen kehitys on ollut valtionhallinnossa nopeaa. Valtiovarainministeriössä käynnissä olevan Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 2020-luvulla -hankkeen (palvelu- ja toimitilaverkkouudistushanke)⁸ yhteydessä 12 keskeiselle valtionhallinnon palveluntuottajalle osoitetussa tiedonkeruussa omatoiminen verkkoasiointi osoittautui selvästi suurimmaksi asiointikanavaksi. Toiseksi suurin volyymiltään on puhelinpalvelu. Chatin ja Chatbotin osuuksien arvioidaan lisääntyvän tulevaisuudessa samalla kun puhelinpalvelun osuus vähenee. Sähköisten palvelujen käyttömäärät viranomaisasiointissa ja muussa viranomaiskanssakäymisessä ovat kasvaneet viimeisen kymmenen vuoden aikana nopeasti.

⁶ Kysely julkisen hallinnon asiointipalveluista. Tutkimusraportti 2021.

<https://valtioneuvosto.fi/documents/10623/51744718/Tutkimusraportti,+Kysely+julkisen+hallinnon+asiointipalveluista.pdf/99f81c38-6edb-4424-beb5-964da9b12a72/Tutkimusraportti,+Kysely+julkisen+hallinnon+asiointipalveluista.pdf?t=1639638735534>

⁷ <https://vm.fi/-/suomalaisten-digitaidot-ovat-suurimmaksi-osaksi-hyvalla-tasolla-digitaitokartoitus-nosti-esiin-myos-huolenaiheita>

⁸ <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM042:00/2021>

Tämä on vaikuttanut muiden palvelukanavien käyttömääriin. Asiointikäynnit viranomaisten palvelupisteissä (asioiden vireillepano, asiakasneuvonta sekä muu asiakkaan ja viranomaisen välinen kanssakäynti mukaan luettuina) ovat vähentyneet tasaisesti 2010-luvun alun yli 9 miljoonasta vuoden 2019 alle 5 miljoonaan käyntiin. Käyntiasioinnin trendi on ollut tasaisen laskeva. Valtionhallinnon keskeisten palveluntuottajien osalta käyntiasioinnin ennustetaan laskevan vuodesta 2019 vuoteen 2030 48 prosenttia (2,21 miljoonasta käynnistä 1,15 miljoonaan käyntiin).

TE-palveluiden osalta siirtyminen pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin sen sijaan lisää merkittävästi käyntiasiointia. TE-toimistojen käyntiasioinnin arvioidaan kasvavan nykytilan 0,2 miljoonasta aina 2,0 miljoonaan käyntiin vuonna 2030. Osa käyntiasioinnista voidaan kuitenkin korvata kuvallisella etäyhteydellä. TE-palvelut siirtyvät tämän hetken suunnitelmien mukaan vuoden 2024 alusta valtionhallinnosta kuntien vastuulle. KELA:lla on nykytilassa suurin käyntiasioinnin volyymi. Ennen pandemiaa vuonna 2019 KELA:lla oli yhteensä 2,1 miljoonaa käyntiasiointia. KELA ennustaa käyntiasioinnin vähenevän alle puoleen pandemiaa edeltävästä tasosta vuoteen 2025 mennessä.

Taulukko 1: Valtionhallinnon keskeisten palveluntuottajien vuotuinen käyntiasiointimäärä ja sen ennustettu kehitys (milj. kpl)

	2019	Nykytila	2025	2030
DVV (Maistraatti 2019)	0,35	0,105	0,20	0,08
ELY-Keskus	0,02	0,02	0,015	0,01
Migri	0,10	0,10	0,10	0,10
MML	0,05	0,027	0,03	0,035
Oikeusapu ja edunvalvonta	0,14	0,01	0,08	0,06
Poliisi	0,87	0,87	0,60	0,60
RISE	0,04	0,024	0,04	0,04
Ulosotto	0,05	0,05	0,03	0,02
Vero	0,59	0,59	0,20	0,20
<i>Valtinhallinto yhteensä</i>	<i>2,21</i>	<i>1,796</i>	<i>1,295</i>	<i>1,145</i>

Kela	2,10	0,92	0,792	0,792
TE-toimistot	0,47	0,20	1,80	2,00
<i>Kela ja TE-toimistot</i>	<i>2,57</i>	<i>1,12</i>	<i>2,592</i>	<i>2,792</i>

Kaikki yhteensä	4,78	2,916	3,887	3,937
------------------------	-------------	--------------	--------------	--------------

Tiedot on koottu palveluntuottajille suunnatulla tiedonkeruulla palvelu- ja toimitilaverkkouudistus-hankkeen yhteydessä.

Verkkoasioinnin volyymit ovat kasvaneet ja niiden ennustetaan kasvavan merkittävästi myös tulevina vuosina. Nykytilassa omatoimista verkkoasointia on tarkastelluissa virastoissa lähes 100 miljoonaa vuodessa. Viranomaisten omat arviot sähköisen asioinnin kasvusta vaihtelivat toimijoittain. Keskimäärin sähköisen asioinnin arvioitiin kasvavan vain 9 %. Maltillista arviota selittää se, että suurivolyymiset palvelut ovat jo pitkälti sähköisiä. Toimijoittain eroavuudet arvioissa olivat kuitenkin suuria. Kaikki toimijat eivät pystyeteet arvioimaan tuleva kehitystä. Etenkin yksittäisen palveluntuottajan kohdalla käyntiasointiin vaikuttavat monet ulkoiset tekijät, kuten lainsäädäntömuutokset ja taloudelliset suhdanteet, jotka voivat vaikuttaa olennaisesti asiakasmääriin kaikissa palvelukanavissa.

Valtakunnallinen palvelujen saavutettavuus palvelukanavittain

Kansalaisen ja yritysten asiointi on siirtynyt merkittävässä määrin sähköisiin kanaviin ja samalla viranomaisten omien palvelupisteiden määrää on supistettu. Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen loppuraportin mukaan neljällä valtion viranomaisella (Verohallinnolla, poliisilla, TE-palveluilla ja maistraateilla) ja Kelalla oli vuonna 2011 yhteensä 540 omaa palvelupistettä, kun vuoden 2020 alussa niitä oli viranomaisilta kerättyjen tietojen perusteella 404 eli noin 25 % vähemmän. Samanaikaisesti käyntiasointimäärät näiden viranomaisten palvelupisteissä vähenivät 49 %.

Kokonaisuudessaan valtionhallinnolla on kansalaisten palvelemiseksi yhteensä yli 700 palveluntuottajien omaa pistettä. Kaikissa palvelupisteissä ei kuitenkaan ole jatkuvasti henkilökuntaa ja osassa on supistettu aukioloaikoja. Viranomaisten omien palvelupisteiden lisäksi asiakkaita palvelee noin 195 yhteistä asiointipistettä. Asiointipisteissä palveluvalikoima on kuitenkin rajattu; mukana on usein 2-3 valtion viranomaista. (Asiakaspalvelu 2014-raportti)

Palvelupisteverkoston saavutettavuus vaihtelee merkittävästi palveluntuottajittain. Kelalla ja TE-toimistoilla on kattavimmat palvelupisteverkostot. Niiden osalta kansalaisten keskimääräinen yhdensuuntainen asiointimatka lähimpään palvelupisteeseen on noin 10 km ja matka-aika 15 minuuttia. Näiden palvelujen osalta tunnin saavutettavuus-ajan kattavuus koko väestöstä on lähes 99,5 %. Myös heikoimman 10 % asiointimatkat ovat keskimäärin 30 km ja matka-aika 35 minuuttia. Saavutettavuus on siis keskimäärin erinomainen. Valtaosan valtionhallinnon palveluntuottajista osalta saavutettavuus on kuitenkin olennaisesti heikompi ja syrjäseuduilla asiointimatkat venyvät helposti yli 100 km ja matka-ajat 2 tuntiin. Syrjäseuduilla rajalliset julkiset yhteydet vaikeuttavat lisäksi saavutettavuutta.⁹ ([Kohti julkisen hallinnon yhteistä palveluverkkoa-raportti](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162261/VM_2020_43.pdf?sequence=1&isAllowed=y))

⁹ Kohti julkisen hallinnon yhteistä palveluverkkoa 2030. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020/43. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162261/VM_2020_43.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Toisaalta on huomioitava, että valtionhallinnon kanssa ei asioida yleensä päivittäin. Esimerkiksi valtionhallinnon palvelujen käyntiasioinnin edestakaisiin matkoihin kului Pirkanmaan asukkaalta vuoden 2019 aikana keskimäärin yhteensä 28,3 minuuttia, kun huomioidaan eri palveluntuottajien painotetut asiointivolyymit. Vastaavasti valtionhallinnon palvelujen käyntiasioinnin edestakaisiin matkoihin kului Pohjois-Karjalassa vuonna 2019 keskimäärin 33,3 minuuttia eri palveluntuottajien painotetut asiointivolyymit huomioon ottaen. Kyse on siis huomattavan pienestä asioinnin panostuksesta verrattuna esimerkiksi päivittäistavarakaupan asiointiin, jossa yhden viikon aikana käytetään keskimäärin selvästi enemmän aikaa asiointimatkoihin.

Hallitusohjelman tavoitteena on saattaa julkiset palvelut kansalaisten ja yritysten saataville digitaalisina vuoteen 2023 mennessä. Vuoden 2020 lopussa asetetun tavoitetason, joka sisältää paitsi lainsäädännön velvoitteet myös asiakkaan mahdollisuuden aloittaa asiointi digitaalisesti, täytti noin 23 % asiointipalveluista. Noin 15 % palveluista on tarjolla vain käynti- tai paperiasiointina. Vain valtiohallinnon tuet ja avustukset –tyyppisistä palveluista suurin osa (51 %) on jo lainsäädännön edellyttämällä tasolla. Valtion palveluista vuoteen 2023 mennessä tavoitetason arvioi YritysDigi-hankkeen toteuttaman kyselyn perusteella saavuttavansa 42 % ja kuntien palveluista 646 kpl jolloin prosenttiosuus nousee 23 %:sta 59 %:iin.¹⁰Sähköisten palvelujen saavutettavuudessa on siten vielä kehitettävää myös palvelutarjonnan osalta.

Yleisesti viestintäverkkojen ja viestintäpalveluiden saatavuus ovat Suomessa jo hyvällä tasolla. Suomi tunnetaan kansainvälisesti erityisesti edistyksellisten langattomien yhteyksien edelläkävijänä, ja tällä hetkellä 4G-verkot kattavat jopa 99,9 % väestöstämme. Vuoden 2021 syyskuun lopussa ideaaliolosuhteissa 100 megabittiä sekunnissa latausnopeuden tarjoavat 4G-yhteydet olivat saatavilla 93 %:iin Suomen kotitalouksista ja 5G-yhteydet 78 %:iin kotitalouksista.¹¹ Vähintään 100 megabitin sekuntinopeuden mahdollistavat kiinteät laajakaistayhteydet olivat vuoden 2020 lopussa saatavilla 65 %:iin kotitalouksista¹². Vapaa-ajan asunnot sijaitsevat usein vakinaisia asuntoja syrjemmässä ja niiden ympäristössä olevat luonnonesteet voivat laskea langattomassa viestintäverkossa saavutettavaa nopeutta. Vapaa-ajan asunnoilla erityisesti nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuus on vielä vakituisia asuinpaikkoja heikomalla tasolla. Vuoden 2020 lopussa 100 megabittiä sekunnissa latausnopeuden mahdollistava langaton laajakaistayhteys oli saatavilla 43 %:iin vapaa-ajan asunnoista ja kiinteä yhteys 10 %:iin vapaa-ajan asunnoista.¹³ Hitaammat, 30 megabitin

¹⁰ VM Raportti palvelulupauksista 3.12.2020, YritysDigi-hanke, Digitalisaation edistämisen ohjelma. <https://vm.fi/documents/10623/30028323/Palvelulupaus+-+raportti+2020.pdf/14128f47-532e-f965-7529-27c370bbc6c2/Palvelulupaus+-+raportti+2020.pdf?t=1607069120783>

¹¹ Liikenne- ja viestintävirasto, Matkaviestinverkon kotitalouksissa saatavuus kunnittain ja maakunnittain, <https://www.traficom.fi/fi/tilastot/matkaviestinverkon-laajakaistapalvelujen-peittoalueet>

¹² Liikenne- ja viestintävirasto, Kiinteän verkon laajakaistasaatavuus maakunnittain ja kunnittain, <https://www.traficom.fi/fi/tilastot/kiinteän-verkon-laajakaistasaatavuus>

¹³ Liikenne- ja viestintävirasto, Toimivat nettiyhteydet sujuvan etätyön edellytys - tulevaisuus luo painetta laajakaistaverkkojen kehittämiselle, <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/toimivat-nettiyhteydet-sujuvan-etätyön-edellytys-tulevaisuus-luo-painetta>

sekuntinopeuden mahdollistavat 4G-yhteydet olivat kuitenkin saatavilla jopa noin 90 %:iin vapaa-ajan asunnoista.

Maantieteellisesti matkaviestinverkon kattavuus erityisesti nopeiden yhteyksien osalta on keskittynyt asutuksen ja kysynnän mukaisesti. Vuoden 2020 lopussa 4G-verkon peruspeitto kattoi 92 % Suomen pinta-alasta ja 30 megabitin sekuntinopeuden mahdollistavat verkot 58 % pinta-alasta. Vuoden 2021 syyskuun lopussa nopeat, 100 megabitin sekuntinopeuden mahdollistavat 4G-verkot kattoivat 18 % ja 5G-verkot 5 % Suomen pinta-alasta.¹⁴

Vaikka viestintäyhteyksien kattavuus on Suomessa jo varsin hyvä, erityisesti nopeiden kiinteiden yhteyksien saatavuudessa on vielä merkittäviä eroja erilaisten alueiden välillä.

Vuoden 2020 lopussa kaupunkimaisissa kunnissa 72 % kotitalouksista oli nopeiden kiinteiden yhteyksien saatavuusalueella, kun vastaava luku maaseutumaisissa kunnissa oli 44 % kotitalouksista. Myös matkaviestinverkon peitossa on alueellisia eroja. Pääkaupunkiseudulla teoreettiselta maksiminopeudeltaan 100 megabittia sekunnissa oleva matkaviestinverkon peitto kattaa kaikki kotitaloudet, kun joissakin pienemmissä kunnissa vain alle puolet kotitalouksista oli tämän peiton kattavuusalueella vuoden 2021 syyskuun lopussa.

Valtionhallinnon toimitilat, niiden sijainti sekä ennustettu kehitys

Valtion käytössä on noin 5,3 miljoonaa neliometriä toimitilaa, josta toimistotilojen osuus on noin viidennes (1,1 milj. m²). Erilaiset käyttösidonnaiset tilat muodostavat valtion tiloista lähes 80 %. Toimistotilan määrä on 2010-luvulla vähentynyt toimitilastrategian tavoitteiden mukaisesti, käyttösidonnaisen tilan määrän säilyessä ennallaan. Käyttösidonnaista tilaa on tiettyyn toimintaan kohdistettu tila, esimerkiksi vankilat, poliisitalot, museot, oikeustalot, puolustusvoimien tilat, mutta myös erilaiset koulutus- ja opetustilat, majoitustilat, ajoneuvojen ja varusteiden säilytystilat sekä erilaiset laboratoriot. Noin puolet valtion käytössä olevasta toimistotilasta on käyttösidonnaisen tai asiakaspalvelutilan yhteydessä.

¹⁴ Liikenne- ja viestintävirasto, Matkaviestinverkon maantieteellinen kattavuus maakunnittain, <https://www.traficom.fi/fi/tilastot/matkaviestinverkon-laajakaistapalvelujen-peittoalueet>

Kuvio 2. Valtionhallinnon toimitilojen sijoittuminen 2021 (lähde: Senaatti)

Maakunta	Neliöt				Kohteiden lukumäärät			
	Kaikki tilat yhteensä	Toimistoa	ASPA tilat	Käyttö-sidonnaiset tilat	Kohteet yhteensä (kpl)	Kohteet, joissa toimistoa (kpl)	Kohteet, joissa ASPA-tiloja (kpl)	Kohteet, joissa käyttö-sidonnaisia tiloja (kpl)
Ahvenanmaa	7 621	2 845	199	4 577	23	4	2	23
Etelä-Karjala	118 128	22 373	3 345	92 116	171	35	13	162
Etelä-Pohjanmaa	126 389	22 655	2 336	101 397	381	25	13	371
Etelä-Savo	125 376	23 735	2 122	99 265	179	31	9	170
Kainuu	196 152	21 992	927	173 232	305	40	14	294
Kanta-Häme	440 316	50 512	2 965	385 850	545	75	17	527
Keski-Pohjanmaa	26 424	8 918	975	16 531	79	11	7	77
Keski-Suomi	321 260	38 917	2 612	277 492	527	62	13	509
Kymenlaakso	326 083	48 100	3 543	274 350	407	48	15	400
Lappi	345 700	52 623	3 128	289 949	712	105	40	681
Pirkanmaa	320 050	73 020	5 430	241 586	525	74	22	493
Pohjanmaa	79 229	32 871	1 717	44 637	74	27	8	64
Pohjois-Karjala	104 878	26 750	2 853	75 008	171	36	16	157
Pohjois-Pohjanmaa	287 881	55 183	5 232	227 357	620	74	28	602
Pohjois-Savo	305 701	44 809	3 365	257 487	560	73	29	536
Päijät-Häme	111 633	15 863	2 444	93 326	273	9	4	270
Satakunta	267 951	32 501	3 141	232 309	331	44	17	323
Uusimaa	1 219 379	452 082	21 452	727 446	1037	248	75	996
Varsinais-Suomi	326 418	64 733	4 038	257 479	503	67	18	485
Kaikki yhteensä	5 056 569	1 090 481	71 823	3 871 397	7423	1088	360	7140

Valtion käytössä olevista toimitiloista merkittävä osa, lähes neljännes, sijaitsee Uudellamaalla. Toimistotiloissa Uudenmaan osuus on vielä suurempi, yli 40 %. Uudenmaan ohella toimistotilat sijoittuvat painottuen maakuntakeskuksiin ja erityisesti kasvukeskuksiin, joissa myös valtionhallinnon palvelussuhteiden määrä on ollut kasvussa. Käyttösidonnaiset tilat hajautuvat alueellisesti toiminnallisten tarpeiden ohjaamina.

Valtion tilakustannukset ovat vuositasolla yhteensä noin 750 miljoonaa euroa, eli noin 10 000 euroa/henkilötyövuosi. Kokonaisuutena valtion tilakustannukset ovat laskeneet tasaisen maltillisesti viime vuosina. Pääosin toimistoissa työskenteleviä henkilöitä on valtion henkilöstöstä

noin kolmannes, mutta valtiolla työskentelevistä noin 76 000 henkilöstä kuitenkin noin 61 000:llä on käytössään toimistotyöpiste. Nimeämättömissä työpisteissä työskenteli ennen koronapandemiaa noin 15 000 henkilöä. Yhteiskäyttöisissä tiloissa työskenteli alle 1 500 henkilöä. Valtion toimistotiloista noin puolet oli vuoden 2021 alussa monitilaympäristöjä. Keskimääräinen toimistotilan tilatehokkuus oli 18,6 htm²/htv, kun pidemmän aikavälin tavoitteena pidetään 10 m²/htv.

Kuvio 3. Tietoja valtionhallinnon toimitiloista 2021 (lähde: Senaatti)

Maakunta	Neliöt	Vuokra	Henkilömäärät				Tehokkuus
	Kaikki tilat yhteensä	Vuosisvuokra	Henkilöt yhteensä	HTV yhteensä	Toimisto-henkilöt	Toimisto HTV	Toimistotila-tehokkuus (tsto m ² /tsto henk)
Ahvenanmaa	7 621	953 081	149	101	137	101	20,8
Etelä-Karjala	118 128	16 349 254	1 943	931	1 472	849	15,2
Etelä-Pohjanmaa	126 389	10 940 072	1 189	883	1 121	869	20,2
Etelä-Savo	125 376	18 319 013	1 408	979	1 108	974	21,4
Kainuu	196 152	16 499 541	1 246	469	781	469	28,2
Kanta-Häme	440 316	44 680 589	3 034	1 541	2 261	1 529	22,3
Keski-Pohjanmaa	26 424	3 245 692	436	377	432	377	20,6
Keski-Suomi	321 260	36 208 125	2 264	1 480	1 918	1 480	20,3
Kymenlaakso	326 083	38 461 176	3 041	1 131	1 955	1 117	24,6
Lappi	345 700	33 877 859	3 148	1 703	2 468	1 670	21,3
Pirkanmaa	320 050	35 625 219	4 338	2 906	3 650	2 904	20,0
Pohjanmaa	79 229	11 406 866	2 130	1 438	1 621	1 438	20,3
Pohjois-Karjala	104 878	13 153 020	1 991	1 308	1 818	1 175	14,7
Pohjois-Pohjanmaa	287 881	31 689 853	2 933	2 244	2 736	2 244	20,2
Pohjois-Savo	305 701	37 749 782	3 527	2 027	2 507	2 020	17,9
Päijät-Häme	111 633	9 811 987	1 031	950	967	903	16,4
Satakunta	267 951	24 092 750	2 141	1 046	1 561	1 046	20,8
Uusimaa	1 219 379	237 497 793	30 684	18 335	28 820	17 833	15,7
Varsinais-Suomi	326 418	43 908 356	4 169	3 061	3 847	3 055	16,8
Kaikki yhteensä	5 056 569	664 470 024	70 802	42 910	61 180	42 054	17,8

Monipaikkaisen työn yleistyessä yhteisten asiakaspalvelupisteiden yhteyteen luotavien toimistotilojen käyttö ja yhteiskäyttötilojen tarve tulee kasvamaan ja virastokohtaisten toimistorakennusten käyttö vähenemään. Koronapandemian 2020–2021 aikana

valtionhallinnossa arviolta lähes 40 000 henkilöä on tehnyt etätöitä myös sellaisissa työtehtävissä, joita ei aiemmin oltu tehty etänä. Vuonna 2021 julkaistun kansallisen etätöytutkimuksen perusteella 87 % valtionhallinnossa työskentelevistä henkilöistä on ollut tyytyväisiä etänä tehtävään työhön ja 65 % haluaisi tehdä etätöitä jatkossakin. Etätöiden osuus tulee todennäköisesti säilymään suhteellisen korkeana myös tästä eteenpäin. Etätöiden lisääntyessä toimistoilla tehtävä työ painottuu usein yhteistyötä, koordinaatiota ja yhteisöllisyyttä tukevaan tekemiseen. Toimistotyöhön sisältyy myös verkkopalavereja, tarvetta käsitellä luottamuksellista aineistoa tai käydä luottamuksellisia keskusteluja. Näitä varten tarvitaan soveltuvia vetäytymis- ja työtiloja. Monitilaympäristön periaate soveltuu myös toimistotiloihin, jotka ovat käytösidoonaisia tai sijaitsevat käytösidoonaiden tilojen yhteydessä.

Valtion toimitilojen päästöjä on pystytty vähentämään huomattavasti. Vuoden 2012 noin 400 000 hiiliekvivalenttitonnin tasosta on vuoteen 2020 mennessä päästy noin 90 000 hiiliekvivalenttitonnin tasolle. Päästöjen vähentämisessä keskeisessä osassa on toimitilojen määrän vähentäminen ja toiminnan kehittäminen kohti päästöttömyyttä.

Valtionhallinnon henkilöstön sijoittuminen ja ennustettu kehitys

Vuonna 2020 henkilöstömäärä kasvoi lähes 2000:lla edelliseen vuoteen verrattuna. Suuri osa muutoksesta kohdistui turvallisuustoimintaan, kuten Poliisiin, Puolustusvoimiin ja Rajavartiolaitokseen. Suhteellisesti eniten kasvua oli sosiaali-, työnvälitys ja terveystalvissa. Tämä kasvu kohdistui etenkin työ- ja elinkeinotoimistoihin. Merkittävä osa henkilöstön kasvusta koostui määräaikaista työsuhteista. Hallinto-, rekisteri- ja ICT-palveluiden henkilöstön muutoksesta suurin osa kohdistui Tilastokeskukseen ja Digi- ja Väestötietovirastoon, kun tilannetta verrattiin sen muodostamista edeltäneisiin virastoihin.

Uudenmaan maakuntaan on sijoitettu noin 43 prosenttia kaikista palvelussuhteista. Pirkanmaalla (6 %) ja Varsinais-Suomessa (6,2 %) on myös muita maakuntia hivenen enemmän sijoitettuja palvelussuhteita. Kunkin maakunnan työllisiin suhteutettuna Uudellamaalla oli kuitenkin vain kuudenneksi eniten palvelussuhteita (3,9 %). Eniten palvelussuhteita oli Kainuussa (5,0), Kymenlaaksossa (4,6 %) ja Lapissa (4,6 %). Valtion henkilöstö ei kohdennu suoraan elinkeinoelämän taloudellisen aktiivisuuden ja väestöllisen rakenteen mukaisesti. Aiempi valtionhallinnon toimintojen sijoittaminen myös taantuville alueille näkyy edelleen kohdentumisessa. Henkilöstön sijoittumisen kehityksessä näkyy kuitenkin sama trendi kuin muunkin yhteiskunnan osalta: henkilöstön suhteellinen määrä on kasvanut pääosin kasvukeskusten ympärillä. Suurin kasvu vuosina 2015-2020 on tapahtunut Uudenmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pirkanmaan alueilla. Sen sijaan suurin vähennys on tapahtunut Etelä-Savossa.

Viranomaiskohtainen tilannekuva

Valtion virastoilla ja laitoksilla toimipaikkaverkosto, sen sijoittuminen ja syyt nykyiselle sijainnille vaihtelevat merkittävästi. Virastojen sijaintiin vaikuttavat mm. viranomaisen tehtävien luonteesta johtuva tarpeet, sidosryhmien sijainti, käyntiasiointimahdollisuuden kattava järjestäminen sekä joillain erityisaloilla toimipaikkakunnan luotettava infrastruktuuri ja vakaa toimintaympäristö sekä esimerkiksi yhteistyö yliopistojen ja tutkimuslaitosten erityisosaajien kanssa. Aiemmin tehdyt alueellistamispäätökset ja hallitusohjelmakirjaukset vaikuttavat toimipisteverkkoon. Usein yksikköjen ja toimintojen sijoittumisen taustalla ovat myös historialliset syyt.

Asiakaspalvelun saavutettavuus on aikaisemmin ollut nykyistä merkittävämpi tekijä useilla viranomaisilla. Nykyiset digitaaliset palvelut ovat kuitenkin korvaamassa lähes kaikkien viranomaisten kohdalla käyntiasiointia pois lukien TE-toimistot. Osalla viranomaisia, kuten Tulli, Verohallinto ja osaksi myös Maanmittauslaitos (MML), digitaaliset palvelukanavat ja palvelut ovat korvanneet käyntiasiakastarpeita siinä määrin, että ne ovat voineet karsia asiakaspalveluverkostoaan. Paikkariippumattomia palveluja tarjotaan pitkälti digitaalisesti; chat, chatbot, ääni/kuva, puhelinpalvelu, videot, sähköposti, verkko ja sosiaalisen median palvelut ovat eri tavoin käytössä ja niiden hyödyntämistä tehostetaan.

Osalla viranomaisista toiminta on paikkasidonnaista: esimerkiksi Museovirastolla toimipaikat sijaitsevat sen ylläpitämien museoiden yhteydessä. Tutkimuslaitoksilla ja tutkimukseen pohjautuvilla viranomaisilla yliopistokaupungit ja tutkimusyksiköt ohjaavat niiden toimipaikkojen sijaintia. Näitä ovat esimerkiksi Luke, THL, Syke ja Tukes.

Pienillä yksitoimipaikkaisilla organisaatioilla (esimerkiksi valtuutetut ja lautakunnat) sijaintipaikka määräytyy isäntäorganisaation pääsijaintipaikan mukaan, jolloin mm. hallinnollinen tuki on helpommin järjestettävissä. Suurella osalla muista yksitoimipaikkaisista virastoista sijaintipaikkana on Suomen hallinnollinen pääkaupunki eli Helsinki, mutta osa virastoista on 2000-luvun alun alueellistamiskehityksen myötä siirtynyt muihin kaupunkeihin (esimerkiksi Fimea Kuopioon ja Maaseutuvirasto (MAVI), nykyisin osa Ruokavirastoa, Seinäjolelle).

Alueellisilla organisaatioilla, kuten ELY-keskukset, aluehallintovirastot ja TE-toimistot, sekä aiemmin maistraatit (nykyisin osana DVV:tä), on laissa ja valtioneuvoston asetuksissa määritellyt toimialueet, joihin toimipaikat sijoittuvat. Näissä myös alueellisen tuntemuksen merkitys on tärkeää viranomaistehtävien menestykselliselle toteutukselle.

Osaavien resurssien saatavuus on kaikille työnantajille, myös valtion virastoille, merkittävä tekijä toimipaikkojen sijainnin valinnassa. Olemassa oleva infra ohjaa, ja joillakin viranomaisilla (esim. Luken koetilat) myös määrää, toimipaikkojen sijaintia.

Virastot myös pyrkivät toimimaan monipaikkaisesti silloin, kun se on mm. tehtävien hoidon ja toimintaa säätelevien säädösten perusteella mahdollista. Muiden organisaatioiden tiloissa toimivat osittain mm. Luonnonvarakeskus LUKE, liikenne- ja viestintävirasto ja TE-palvelut. Yhteistilojen käytössä on huomioitava eri viranomaisten tietotekniset/digitaaliset tarpeet sekä henkilö-, tila- ja tietoturvallisuuden vaatimukset, jotta mm. turvaluokitellun tai muutoin salassa

pidettävän materiaalin käsittely ja säilyttäminen on mahdollista. Yhteiskäytön lisäämistä voivat rajoittaa esimerkiksi toiminnan riippumattomuuden vaatimukset.

Tunnistetut muutoshankkeet

Palveluiden saatavuutta ja toimipaikkoja koskevat kehittämishankkeet

Valtiovarainministeriössä käynnissä olevan Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistaminen 2020-luvulla -hankkeen toimeenpanosuunnitelma on hyväksytty kesäkuun 2021 alussa Julkisen hallinnon uudistamisen poliittisen johtoryhmän linjausten pohjalta. Suunnitelman mukaan valtionhallinnon viranomaiset siirtyvät julkisen hallinnon strategian linjausten mukaisesti 2020-luvun aikana yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja korvaavat omat palveluntuottajakohtaiset palvelupisteensä yhteisillä asiakaspalvelupisteillä. Muutos vähentää olennaisesti asiakaspalvelutilojen sekä niiden yhteydessä olevien asiakastoimintaa tukevien tilojen tilan tarvetta päällekkäisten tilojen poistuessa. Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishankkeessa ovat mukana Aluehallintovirastot (AVI), Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY), Maahanmuuttovirasto (Migri), Maanmittauslaitos (MML), Digi- ja väestötietovirasto (DVV), Oikeusapu ja edunvalvonta, Poliisin lupahallinto, Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistot, Työ- ja elinkeinotoimistot, Ulosottolaitos ja Verohallinto. Lisäksi mukana on Kansaneläkelaitos (Kela). Hanke ei koske niitä valtion viranomaisia, joiden toiminta on luonteeltaan paikkasidonnaista.

Käyntiasiointiverkon säilyttäminen laajana edellyttää julkishallinnon yhteisiä käyntiasiointipisteitä. Julkishallinnon yhteisiä käyntiasiointipisteitä täydennettäisiin julkishallinnon yhteisellä etäpalvelu- ja etätulkkausratkaisulla erityisesti harvaan asutulla seudulla (ns. etäpalvelupisteet). VM:n ja Digi- ja väestötietoviraston koordinoima etäpalvelu- ja etätulkkausprojekti on saanut valmiiksi toiminnallisen ja teknisen toteutussuunnitelman joulukuussa 2021.

Valtori on käynnistänyt valtion virastojen yhteisten toimitilojen ICT-ratkaisujen suunnitteluhankkeen. Tavoitteena on mahdollistaa vuoden 2023 aikana yhteiskäyttöisten toimitilojen rakentaminen valtion eri virastojen työntekijöiden yhteisiksi työtiloiksi. Toimitilojen ICT-yhteentoimivuuden järjestäminen tulee myös edesauttamaan etäasiointiratkaisujen toteuttamista.

Suurella osalla virastoja on meneillään myös omia digitaalisten palveluiden kehittämishankkeita.

Liikenne- ja viestintävirasto laatii vuoden 2022 aikana suunnitelman toimitilojen käyttötarkoituksista vuosille 2023-2030. Liikenne- ja viestintävirastossa on lyhyellä aikavälillä (2-6 vuotta) tunnistettu alueellisten toimipisteiden muutoshankkeita, joita ollaan osin jo käynnistetty tai tullaan käynnistämään suunnitteluvaiheeseen.

Kansalaisten ja elinkeinotoimintaa harjoittavien digitaitoja on kehitetty Digi- ja väestötietoviraston ja valtiovarainministeriön digitukihankkeessa. Digituen vakiinnuttaminen tapahtuu pilotin jälkeen vuodesta 2023 alkaen.

Muilta osin valtion viranomaisten palvelu- ja toimipaikkaverkkoon ei suunnitelmakaudella kohdistu merkittäviä kehittämishankkeita.

Organisaatiomuutokset

Oikeusministeriö on asettanut hankkeen Oikeuspalveluviraston perustamiseksi. Virastosta tulisi oma kirjanpitoyksikkö. Hankkeen toimikausi on 6.4.2021-31.12.2022. Oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut on tarkoitus koota uuteen Oikeuspalveluvirastoon. Uudistuksen tavoitteena on saada oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan asiakkaille nykyistä yhtenäisemmät, laadukkaammat ja helpommin saavutettavat palvelut. Uuden viraston on tarkoitus hoitaa keskitetysti taloushallinnon, toiminnallisen ohjauksen ja henkilöstöhallinnon tehtävät, jotka nyt ovat hajautuneet kuudelle oikeusapu- ja edunvalvontapiirille sekä oikeusministeriölle. Keskushallintotehtävät siirtyvät uudelle virastolle. Uuden viraston perustamisen myötä lakkautetaan nykyiset oikeusapu- ja edunvalvontapiirit. Linjauksena on, että toimipaikkojen nykyisiin sijainteihin tai lukumäärään ei tehdä muutoksia. Tarkoituksena on, että virasto toimii monipaikkaisesti. Monipaikkaisuus koskisi erityisesti valtakunnallista keskushallintoa.

Oikeusministeriön hallinnonalalla on käynnissä oikeushallinnon erityisviranomaiset – virastohanke, jossa kootaan 11 nykyistä itsenäistä viranomaista samaan virastoon ja perustetaan uusi kirjanpitoyksikkö. Hankkeen viranomaisia ovat Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI), konkurssiasiamies, kuluttajariitalautakunta, lapsiasiavaltuutettu, oikeudenkäyntiavustajalautakunta, Onnettomuustutkintakeskus, tasa-arvovaltuutettu, tiedusteluvalvontavaltuutettu, tietosuojavaltuutettu, vanhusasiavaltuutettu ja yhdenvertaisuusvaltuutettu. Suunnitelman mukaan viraston muodostavat itsenäiset, riippumattomat viranomaiset ja näille hallintopalveluja tuottava yksikkö. Hanke jatkuu 31.12.2022 asti. Uudella virastolla ei ole vaikutuksia nykyiseen alueelliseen sijoittautumiseen eikä uuteen virastoon koottavien viranomaisten riippumattomaan asemaan.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. TE-palvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana.

Suunnitelmakauden aikana ministeriöillä tai niiden hallinnonalan virastoilla ja laitoksilla ei ole muita toteutettavaksi päätettyjä suunnitelmia, jotka koskisivat erityisen merkityksellistä uuden yksikön tai toiminnon perustamista tai lakkauttamista.

Valtion toimipaikkaverkoston sijoittumisen nykytilan kuvaus

Hallinnonala ja virasto	Toimipaikkojen määrä ja sijainti kunnittain/maakunnittain (päätoimipaikka)	htv	Toimipaikkojen sijoittelun perusteet	Kehittämiskohteet ja kehittämishankkeet
Liikenne- ja viestintäministeriö				
Ilmatieteen laitos	5 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1, Pohjois-Savo 1, Lappi 2, Kanta-Häme 1	685	Toiminnalliset tarpeet ja tutkimusyhteistyö Ilmatieteen laitoksen toimintojen sijoittuminen ohjautuu asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeista lähtien. Sekä operatiivisen toiminnan, tutkimustoiminnan että niitä tukevien toimintojen osalta on tärkeää välttää turhaa fragmentaatiota, joka voisi olla tuloksellisuuden kannalta haitallista.	Sääpalveluihin keskittynyttä aluetoimipisteverkostoa on karsittu runsaasti viimeisen kahden vuosikymmenen aikana, sääpalvelutuotannon digitalisoinnin ja automatisaation mahdollistaessa tehokkaan keskittämisen. Ilmatieteen laitoksella ei ole tällä hetkellä toiminnallista tai taloudellista intressiä toimintojen sijoittamiseen nykyistä enemmän alueellisesti ja tällä hetkellä vireillä ei ole toimipaikkojen lukumäärään ja sijaintiin liittyviä suunnitelmia tai muutoshankkeita.
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	16, päätoimipaikka Helsinki Aluetoimipaikoilla ei asiakaspalvelua. Uusimaa 2 Lappi 1, Etelä-Karjala 1, Etelä-Savo 2, Kymenlaakso 2, Varsinais-Suomi 1, Ahvenanmaa 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1, Keski-Suomi 1, Pohjois-Savo 1, Etelä-Pohjanmaa 1, Pirkanmaa 1	963	Alueellinen elinvoima, toiminnallisuus Virasto on toistaiseksi hyödyntänyt olemassa olevaa toimipaikkaverkostoa sekä valtion virastotalojen asianmukaisia yhteiskäyttötiloja paikkariippuvaisten työtehtävien hoitamisessa.	Virasto laatii vuoden 2022 aikana suunnitelman toimitilojen käyttötarkoituksista vuosille 2023-2030. Virasto on siirtänyt ja siirtää sen olemassa olevia toimipaikkoja virastokeskuksiin
Väylävirasto	6 päätoimipaikka Helsinki, Uusimaa 1, Etelä-Karjala 1, Varsinais-Suomi 1, Pirkanmaa 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1,	416	Toiminnan tehokkuus, asiantuntijoiden saatavuus Monipaikkaisuus mahdollistaa parhaiden asiantuntijoiden rekrytoimisen. Väyläviraston toiminnan keskittymisellä tietyille paikkakunnille voidaan saavuttaa tehokkuushyötyjä vaarantamatta lain tavoitetta viraston tarjoamien palvelujen saatavuudesta.	Väylävirastossa ei ole tunnistettu lyhyellä aikavälillä muutostarpeita sillä oletuksella, että viraston tehtäväkenttä ei muutu.
Maa- ja metsätalous ministeriö				
Luonnonvara-keskus (Luke)	22 + 2 (tutkimusyhteistyöpaikat). Päätoimipaikat Helsinki, Jokioinen, Joensuu, Oulu; Uusimaa 2, Kanta-Häme 2, Pohjois-Karjala 1, Pohjois-Pohjanmaa 3, Etelä-Pohjanmaa 1, Etelä-Savo 2, Kainuu 2, Keski-Pohjanmaa 1,	1249	Yhteistyö tutkimuskumppaneiden kanssa ja tutkimusinfrastruktuuri. Luken tutkimus tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa asiakkaiden, sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa.	Luke aloitti toimintansa vuoden 2015 alusta. Virastossa toteutettiin ensimmäisten toimintavuosien aikana toimipaikkauudistus, eikä siellä tällä hetkellä ole vireillä toimipaikkojen lukumäärään ja sijaintiin liittyviä suunnitelmia tai muutoshankkeita.

	Keski-Suomi 2, Lappi 3, Pirkanmaa 1, Pohjois-Savo 2, Varsinais-Suomi 2, Etelä-Savo 2, Pirkanmaa 1		Infrastruktuurin ajanmukaisuus ja kilpailukykyisyys.	
Maanmittauslaitos (MML)	35 Päätoimipaikka Helsinki. Uusimaa 3, Etelä-Pohjanmaa 1, Satakunta 1, Kanta-Häme 1, Pohjois-Savo 2, Pirkanmaa 2, Lappi 3, Pohjois-Karjala 1, Keski-Suomi 2, Kainuu 1, Keski-Pohjanmaa 1, Kymenlaakso 1, Pohjois-Pohjanmaa 2, Päijät-Häme 1, Etelä-Karjala 1, Ahvenanmaa 1, Etelä-Savo 2, Pohjois-Karjala 1, Pohjanmaa 2, Pohjois-Pohjanmaa 1, Satakunta 1, Lappi 1, Varsinais-Suomi 2, Etelä-Pohjanmaa 1,	1595	Asiakaspalvelu (merkittävä määrä). Maanmittauslaitoksen palvelupisteiden kehittämisen mallin peruslähtökohtana on kaikkien palvelukanavien yhtäaikaisten, joustava resurssien allokointi (optimointi) koko valtakunnan tasolla.	Maanmittauslaitoksessa otettiin 1.1.2014 käyttöön valtakunnallinen toimintamalli, jonka mukaan asiat käsitellään ja ratkaistaan ilman paikallisia tai alueellisia toimivaltarajoja. Tällä hetkellä ei ole suunniteltuja muutoksia toimipaikkaverkostossa.
Ruokavirasto	20 Päätoimipaikka Seinäjoki, Lihantarkastushenkilöstön toimipaikat sijaitsevat teurastamojen yhteydessä. Etelä-Pohjanmaa 1, Uusimaa 4, Pohjois-Savo 1, Etelä-Karjala 1, Varsinais-Suomi 2, Pohjois-Pohjanmaa 1, Satakunta 2, Kanta-Häme 1, Lappi 1, Pohjois-Karjala 1, Keski-Suomi 1, Keski-Pohjanmaa 1, Päijät-Häme 1, Pirkanmaa 1, Kymenlaakso 1	959	Toiminnallisuus ja toimintojen aikaisempi sijoittuminen Viraston perustamisesta vuoden 2019 alusta lähtien henkilöstön työskentelyn mahdollisimman laaja paikkariippumattomuus ja monipaikkainen työ edellyttäen, että tehtävien sisältö ja luonne, toimintayksiköiden tilanne, työpaikkaverkoston ja toimitilojen riittävyys ja viraston kustannustehokkuus sen mahdollistavat.	Ruokaviraston perustamisen jälkeen ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viraston toimipaikkaverkostossa, eikä sellaisia ole tällä hetkellä suunnitelmassa.
Oikeusministeriö				Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että tällä hallituskaudella tuomioistuinverkko ja ulosottolaitoksen toimipisteverkko säilytetään ennallaan ja että vankilaverkkoa kehitetään kuitenkin turvaten samalla nykyiset toimipisteet.
Oikeusapu, talous- ja velkaneuvonta sekä edunvalvonta	22 oikeusaputoimistoa, 22 edunvalvontatoimistoa + Ahvenanmaalla yhdistetty toimisto, toimipaikat n. 160 paikkakunnalla. Yhteystiedot - Oikeusapu Yhteystiedot - Yleinen edunvalvonta (oikeus.fi) Yhteystiedot - Talous- ja velkaneuvonta (oikeus.fi)	1 180 (oikeusapu- ja edunvalvonta)	Asiakaspalvelu. Oikeusapu- ja edunvalvontapalvelun luonteen takia toimistoverkosto on suunniteltu alueellisesti kattavaksi. Toimistot sijaitsevat pääosin käräjäoikeuspaikkakunnilla. Valtaosassa tapauksista asiakaskontaktit vaativat fyysistä tapaamista ja asiakkaan käyntiasioita toimistossa. On vaikeita ja henkilökohtaisia asioita. Oikeusavun, edunvalvonnan ja talous- ja velkaneuvonnan asiakkaiden mahdollisuudet käyttää sähköisiä välineitä ovat usein muuta väestöä heikommat toimipaikkojen tulee sijaita kohtuullisen lähellä. Palvelun luonne edellyttää henkilökunnalta paikallisten olosuhteiden tuntemusta ja tiivistä	Oikeusministeriö on asettanut hankkeen Oikeuspalveluviraston perustamiseksi. Virastosta tulisi oma kirjanpitoyksikkö. Hankkeen toimikausi on 6.4.2021-31.12.2022. Oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut on tarkoitus koota uuteen Oikeuspalveluvirastoon. Uudistuksen tavoitteena on saada oikeusavun, edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan asiakkaille nykyistä yhtenäisemmät, laadukkaammat ja helpommin saavutettavat palvelut. Uuden viraston on tarkoitus hoitaa keskitetysti taloushallinnon, toiminnallisen ohjauksen ja henkilöstöhallinnon tehtävät, jotka nyt ovat hajautuneet kuudelle oikeusapu- ja edunvalvontapiirille sekä oikeusministeriölle. Keskushallintotehtävät siirtyvät uudelle virastolle. Uuden viraston perustamisen myötä lakkautetaan nykyiset oikeusapu- ja edunvalvontapiirit. Linjauksena on, että toimipaikkojen nykyisiin sijainteihin tai lukumäärään ei tehdä muutoksia. Tarkoituksena on, että virasto toimii

			yhteistyötä paikallisten sidosryhmien, kuten sosiaali- ja terveystoimen kanssa.	monipaikkaisesti. Monipaikkaisuus koskisi erityisesti valtakunnallista keskushallintoa.
Oikeusrekisteri keskus	1 Päätoimipaikka <u>Hämeenlinna</u> Kanta-Häme 1	159	Alueellinen elinvoima, toiminnallisuus ORK:lla on yksi toimipiste Hämeenlinnassa, jossa ei ole fyysistä asiakaspalvelua kansalaisille lainkaan.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia. ICT-palvelutuotannolle voisi olla eduksi, jos ORK:lla olisi toimipisteet esim. Helsingissä ja Tampereella; tosin tällä ei ole vaikutusta kansalaisten palveluihin
Rikosseuraamuslaitos	53, joista 30 on vankiloiden yksiköitä file:///C:/Users/98650397/Downloads/Toimipaikat_A4_VAAKA_2020.pdf	2497	Asiakaspalvelu ja toiminnallisuus Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksessa ei ole suunniteltu muutoksia yhdyskuntaseuraamustoimistojen sijainteihin. Valtakunnallisesti kattava verkosto tarvitaan myös tulevaisuudessa.	Hallitusohjelman mukaisesti Rikosseuraamuslaitoksen toimitilaverkostoa kehitetään nykyiset toimipaikat säilyttäen. Rikosseuraamuslaitos laatii vuonna 2022 toimitilaverkoston pitkäntähtäimen kehityssuunnitelman, joka ulottuu yli hallituskausien. Tutkintavankien määrän arvioidaan nousevan, kun tutkintavankeuslakia uudistetaan vuonna 2025.
Syyttäjälaitos	34 Ahvenanmaa 1, Uusimaa 7, Kanta-Häme 1, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Karjala 1, Kymenlaakso 2 Pohjois-Savo 1, Päijät-Häme 1, Etelä-Karjala 1, Etelä-Savo 1, Keski-Suomi 1, Keski-Pohjanmaa 1, Satakunta 2, Etelä-Pohjanmaa 1, Pirkanmaa 1, Varsinais-Suomi 1, Pohjanmaa 1, Lappi 4, Kainuu 1, Pohjois-Pohjanmaa 4, ,	521	Toiminnallisuus	Hallitusohjelmassa ei ole kirjauksia Syyttäjälaitoksen toimipaikkaverkoston liittyen. Toimipaikkaverkostoa ja sen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan lähivuosina tarkemmin huomioiden käräjäoikeuksien toimipaikkaverkosto ja myös paikkariippumattoman työn vaikutukset tavoitteena viraston tehokas ja tulokellinen toiminta. Syyttäjälaitos on alueellisen läsnäolon tarkoituksessa monipaikkainen valtion virasto.
Ulosottolaitos	64 Yhteystiedot - Ulosottolaitos	1073	Asiakaspalvelu	Tällä hetkellä ulosotolla ei ole merkittäviä perustamis- tai lakkauttamishankkeita vireillä. Lähivuosina Ulosottolaitoksen toimipaikkaverkkoa on tarpeen tarkastella uudelleen ulosoton toiminnallisten tarpeiden perusteella. Osa ulosoton toiminnasta on jatkossakin sellaista, että sitä ei voi kokonaan keskitellä eikä sähköistää (realisoinnit, hädät ja muut vastaavat täytäntöpanotoimet).
<i>Oikeushallinnon erityisviranomaiset</i> Mm. Onnettomuustutkintakeskus, Itsenäiset valtuutetut, Kuluttajariitalautakunta, Konkurssi-asiamies, Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti	Toimipaikat Helsingissä, paitsi Lapsiasiavaltuutetun toimistolla päätoimipaikka Jyväskylässä (toimipaikka myös Helsingissä). Konkurssi-asiamiehen toimistolla toimipaikka myös Tampereella.	Erityisviranomaisten yhteenlaskettu henkilöstön määrä 170	Toiminnallisuus, hallinnollinen tuki Oikeusministeriön hallinnonalalla toimii useita pieniä ja pienehköjä viranomaisia, joita oikeusministeriö tulosohjaa. Kyseisiä viranomaisia ovat Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti (HEUNI), konkurssi-asiamies, kuluttajariitalautakunta, lapsiasiavaltuutettu, oikeudenkäyntiavustajalautakunta, Onnettomuustutkintakeskus, tasa-arvovaltuutettu, tiedusteluvalvontavaltuutettu, tietosuojavaltuutettu, vanhusasiavaltuutettu ja yhdenvertaisuusvaltuutettu. Viranomaisten hallinnollisia tehtäviä	Oikeusministeriön hallinnonalalla on käynnissä oikeushallinnon erityisviranomaiset –virastohanke, jossa kootaan 11 nykyistä itsenäistä viranomaista samaan virastoon ja perustetaan uusi kirjanpitoyksikkö. Hankkeen toimikausi on 6.4.2021-31.12.2022. Uudella virastolla ei ole vaikutuksia nykyiseen alueelliseen sijoittautumiseen eikä uuteen virastoon koottavien viranomaisten riippumattomaan asemaan.

			hoidetaan tällä hetkellä osittain oikeusministeriössä.	
Opetus- ja kulttuuriministeriö				Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ei ole tehty strategisen tason linjauksia toimintojen sijoittamisesta. OKM:ssä on käynnistynyt konsernihanke, jonka tavoitteena on varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky tulevina vuosina. Hankkeessa luodaan yhteinen tilannekuva hallinnonalan virastojen kokonaisuudesta sekä määritellään tavoitela ministeriön ja virastojen toiminnan laadulle ja palvelukyvyille. Hankkeessa laaditaan toimenpideohjelma opetus- ja kulttuuriministeriön konsernin toiminnan kehittämiseksi. Kehittämistyön tavoitteena on parantaa virastojen palvelu- ja toimintakykyä, tuottavuutta ja taloudellisuutta siten, että velvoitteet voidaan hoitaa kehysten mukaisten määrärahojen puitteissa. Hankkeen määräaika on 31.5.2022.
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	1 Päätoimipaikka <u>Helsinki</u> Uusimaa 1	80	Toiminnallisuus ja historia KAVI:n lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien säilyttäminen, audiovisuaalisen kulttuurin edistäminen, kuvaohjelmien tarjoamisen ja luokittelun valvonta sekä mediakasvatuksen edistäminen.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Kansallisarkisto	9 Päätoimipaikka Helsinki, Uusimaa1, Lappi 1, Kanta-Häme 1, Pohjois-Karjala 1, Keski-Suomi 1, Etelä-Savo, Pohjois-Pohjanmaa 1, Varsinais-Suomi 1, Pohjanmaa 1	205	Paikkasidonnaisuus Kansallisarkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja saatavuus sekä edistää niiden tutkimuskäyttöä. Kansallisarkiston yhteydessä toimivat Kansallisarkiston ja yksityisarkistojen neuvottelukunnat sekä heraldinen lautakunta.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Museovirasto	13 Päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 6, Varsinais-Suomi 2, Kanta-Häme 1, Kymenlaakso 1, Etelä-Savo 1 Lisäksi Museoviraston sopimus pohjaisesti hoidettavat museokohteet, joita on yhteensä eri maakunnissa 6. Näissä toimijana ei ole Museovirasto, vaan sijaintipaikkakunta, yhdistys tai säätiö.	272	Paikkasidonnaisuus Museoiden sijaintiin perustuva	Parhailaan menossa Museoviraston vanhan keskusvaraston tyhjennys Orimattilassa (Päijät-Häme). Kokoelmat siirretään Vantaalle. Orimattilan kiinteistöä luovutetaan. Ei tiedossa olevia muita suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Näkövammaisten kirjasto Celia	1 Päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1	43	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Opetushallitus	1 Helsinki	418	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.

	Uusimaa 1			
Opetushallitus erillisyyksiköt (ylioppilastutkintolautakunta, kansallinen koulutuksen arviointikeskus ja jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus)	Ylioppilastutkintolautakunta 1, Helsinki Uusimaa 1 Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2 (Helsinki, Jyväskylä) Uusimaa 1, Keski-Suomi 1 Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA 1. Päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1	YTL 30 KARVI 50 JOTPA 10	Tuloksellisuus, hallinnollinen tuki Toimivat Opetushallituksen yhteydessä Helsingissä. Karvilla toimipaikka lisäksi Jyväskylässä. Jotpan pysyvän henkilöstön pieni määrä, Opetushallituksen muunneltavissa olevat tilat ja järjestelmät ja hallinto- ja tukipalvelut, toiminnallinen synergiaetu Oph:n kanssa. Digitaalisiin alustoihin perustuvat työn tekemisen tavat mahdollistavat myös monipaikkaisen työskentelyn.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Taiteen edistämiskeskus	11 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1, Lappi 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Karjala 1, Keski-Suomi 1, Satakunta 1, Pirkanmaa 1, Kymenlaakso 1, Varsinais-Suomi 1	74	Alueelliset tehtävät, lainsäädäntö Taiteen edistämiskeskuksesta annetussa laissa säädetään alueelliset taidetoimikunnat ja asetuksessa niiden toimialueet.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
<i>Hallinnonalan muut virastot, sekä lautakunnat</i> Kotimaisten kielten keskus (Kotus) Opintotuen muutoksenhakulautakunta Suomen Akatemia Suomenlinnan hoitokunta Varastokirjasto	1 (Helsinki) Kotimaisten kielten keskus Uusimaa 1 1 (Helsinki) Opintotuen ... Uusimaa 1 1 (Helsinki) Suomen Akatemia Uusimaa 1 1 (Helsinki) Suomenlinnan hoitokunta Uusimaa 1	Kotus 74 Opintotuen... 9 Suomen Akatemia 141 Suomenlinnan hoitokunta 79 Varastokirjasto 17 htv	Historia ja olemassa oleva infra (kirjasto ja laajat arkistot Helsingissä) Toiminnallisuus, tuloksellisuus. Paikkasidonnaisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Puolustusministeriö				
Puolustusvoimat	32 hallintoyksikköä Puolustusvoimien henkilöstö työskentelee 18 maakunnassa 52 eri paikkakunnalla	12231	Tarkoituksenmukaisuus ja toiminnallisuus Puolustusvoimien yksiköiden ja toimintojen sijoittumisen määrittää valmistautuminen toimintaan poikkeusoloissa sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja kustannustehokkuus.	Puolustusvoimissa ei tunnisteta tarpeita yksiköiden uudelleen sijoittamiseen esitetyillä 2-10 vuoden aikajännteillä. Valtioneuvoston puolustusselonteon 2021 mukaisesti kehitettävät sotilaalliset suorituskyvyt ja strategiset suorituskykyhankkeet sijoittuvat ensisijaisesti nykyisiin Puolustusvoimien yksiköihin tai niiden yhteyteen. Palvelujen digitalisaatio käynnissä. Uusia sähköisiä palveluita on tunnistettu ja suunnitteilla yli 20 kappaletta.

Sisäministeriö				
Maahanmuuttovirasto	10 palvelupistettä, päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 2, Pirkanmaa 1, Varsinais-Suomi 1, Etelä-Karjala 1, Pohjanmaa 1, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Lappi 1, Ahvenanmaa 1	894	Asiakaspalvelu ja toiminnallisuus Maahanmuuttoviraston asiakkaista 95% asioi fyysisesti edustustossa tai Suomessa viraston palvelupisteessä. Käyntiasiointi on lain mukaan pakollista (tunnistautuminen ja biometriset tunnisteet). Toimipisteverkko on alueellisesti kattava ja toimipisteissä palvelun tarjonta on sopeutettu asiakkaiden tarpeen mukaisesti.	Valtion toimitila- ja palveluverkkouudistushankkeen osana mahdollisesti rakennettavat yhteispalvelupisteet sekä mahdolliset etäasiointiratkaisut vaikuttavat suuresti viraston oman verkoston arviointiin. Virasto keskittää vuonna 2022 neuvontapalveluitaan toiminnan tehostamiseksi ja paremman asiakaspalvelun kehittämiseksi.
Poliisitoimiala	100 (Poliisin lupahallinto, omien palvelupisteiden määrä 2020) https://poliisi.fi/yhteystiedot 1 poliisihallitus	10152 (poliisihallitus)	Asiakaspalvelu, toiminnallisuus. Poliisin palveluiden ml. lupapalvelujen sijoittuminen on riippuvainen poliisin palveluverkosta, josta päättäminen kuuluu sisäministeriön päätösvaltaan. Poliisihallitus katsoo, että poliisin lupahallinnon toiminnot tulee lähtökohtaisesti sijoittaa poliisin toimipisteeseen.	Tilakysymykset keskeisiä. Mukana valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksessa. Tulevat valtion yhteiset asiointipisteet saattavat tukea poliisin omaa toimipisteverkostoa.
Rajavartiolaitos	8 esikuntaa, rajamuseo, raja- ja merivartiokoulu, 18 rajanylityspaikkaa https://raja.fi/yhteystiedot	2897	Toiminnallisuus Viraston tehtävät jakautuvat operatiivisiin viranomaistehtäviin (86,5%) ja tätä pyritään jatkossa kasvattamaan. Mahdollisuudet etätöinä ja monipaikkaisesti viraston omissa toimitiloissa työskentelyyn rajoittuvat hyvin pieneltä osin viraston sisäisen hallinnon ja tukipalveluiden tehtäviin.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Suojelupoliisi	9 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1, Varsinais-Suomi 1, Pirkanmaa 1, Pohjanmaa 1, Etelä-Karjala 1, Pohjois-Karjala 1, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Lappi 1	473	Toiminnalliset syyt Suojelupoliisin keskeisimmät palvelut kohdistuvat ensisijaisesti valtion ylimpään johtoon, jonka vuoksi viraston keskeisin toimipaikka on Helsingissä. Suojelupoliisi ei kykene teettämään etätöitä samoin kuin muut virastot. Muut toimipaikat ovat Suojelupoliisin toiminnan kannalta tärkeitä paikkoja alueellisen läsnäolon turvaamiseksi. Erityistä huomiota korkeaan tietoturvan tasoon ja turvallisuusvaatimuksiin.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Sosiaali- ja terveysministeriö				Tällä hetkellä ei ole vireillä tai suunnittelussa hallinnonalan yksiköiden sijoittumiseen vaikuttavia kehittämishankkeita.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea)	5 päätoimipaikka Kuopio Pohjois-Savo 1, Helsinki 1, Varsinais-Suomi 1, Pirkanmaa 1, Pohjois-Pohjanmaa 1	277	Tutkimusyhteistyö, alueellinen elinvoima, työvoiman saatavuus Fimean perustamisen yhteydessä vuonna 2010 viraston sijoituspaikaksi määriteltiin Kuopio. Myöhemmin linjattu, että Fimea toimii monipaikkaisesti parhaan asiantuntemuksen saamisen varmistamiseksi.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto (Valvira)	2 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1, Lappi 1	163	Toiminnallisuus, alueellinen elinvoima Valvira toimii kahdella paikkakunnalla, Helsingissä ja Rovaniemellä. Valviran viroista 11 päätettiin sijoittaa Rovaniemelle alueellistamispäätöksenä vuonna 2009 viraston perustamisen yhteydessä.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Säteilyturvakeskus (STUK)	4 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 2, Satakunta 1, Lappi 1	342	Tutkimusyhteistyö ja työvoiman saatavuus, toiminnalliset syyt Varsinainen toimipaikka Helsingissä, noin 10 henkilöä sijoitettuna ydinvoimalaitoksille ja 2 Rovaniemen paikallisyksikköön	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL	7 päätoimipaikka Helsinki kaikilla yliopistopaikkakunnilla, joissa lääketieteellinen tiedekunta Uusimaa 2, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Pirkanmaa 2, Varsinais-Suomi 1	2472	Tutkimusyhteistyö ja toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Valtion mielisairaalat	2, Niuvanniemen sairaala, 1 toimipaikka Kuopio Vanhan Vaasan sairaala, 1 toimipaikka Vaasa Pohjois-Savo 1, Pohjanmaa 1	547 314	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Valtion lastensuojeluyksiköt	5 koulukotia ja vankilan perheosasto. Lagmansgårdenin koulukoti, Pedersöre Limingan koulutuskeskus, Liminka Sairilan koulukoti, Mikkeli Sippolan koulukoti, Kouvola Vuorelan koulukoti, Vihti Vankilan perheosasto, Hämeenlinna Pohjanmaa 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Etelä-Savo 1, Kymenlaakso 1, Uusimaa 1, Kanta-Häme 1	337 (yhteensä)	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Vankiterveydenhuolto	Vankisairaala 1 Hämeenlinna Psykiatrinen vankisairaala 2 <u>Turku</u> , Vantaa alaysikkö	201	Toiminnallisuus Sijainti vankiloiden yhteydessä	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia

			Vankisairaaloiden lisäksi poliklinikat vankiloiden yhteydessä	
Työ- ja elinkeinoministeriö				
ELY-keskukset	https://www.ely-keskus.fi/ely-keskukset Alueelliset ELY-keskukset 15 kpl, toimipaikkoja ELY-keskuksilla on 20 kpl. Etelä-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1, Keski-Pohjanmaa 1, Etelä-Savo 1, Kanta-Häme 1, Kymenlaakso 1, Etelä-Karjala 1, Kainuu 1, Keski-Suomi 1, Lappi 2, Pirkanmaa 1, Pohjois-Karjala 1, Pohjois-Pohjanmaa 1, Pohjois-Savo 1, Satakunta 1, Uusimaa 1, Varsinais-Suomi 1	3017	Toiminnallisuus ja asiakaspalvelu sekä lakisääteinen alueellinen tehtävä Mm. valvontatehtävät.	Osallistuu palveluverkkohankkeeseen. Valtiovaraministeriö on 27.8.2021 asettanut valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen ajalle 27.8.2021-31.3.2022. Hankkeen tavoitteena on selvittää ja kuvata valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon muutosvaihtoehdot poliittisen päätöksenteon pohjaksi.
Energiavirasto	1 päätoimipaikka Helsinki. Uusimaa 1	81	Toiminnallisuus kv. yhteistyölle sen sijoittumisesta Helsinkiin on selkeää etua verrattuna sijoittumisesta maakuntaan. Yhteistyö kotimaisten sidosryhmien kanssa edellyttää Energiavirastolta paikallista läsnäoloa käytännössä vain Helsingissä.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Geologian tutkimuskeskus	6 pysyvää toimipistettä. Päätoimipaikka Espoo Uusimaa 2, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Karjala 1, Keski-Pohjanmaa 1, Lappi 1	400	Kilpailukyky työnantajana ja osaksi infrastruktuuri johtuva paikkasidonnaisuus. GTK:lla ei ole lakisääteistä paikkasidonnaista viranomais- tai palvelutehtävää. Palvelukyky, näkyvyys sekä verkosto- ja ekosysteemitointi yli alueellisten tai tieteenalojen rajojen. Laboratorio- ja koetehdastoiminta.	Pilottivirastona sekä Senaatin työympäristöekosysteemyössä, että HAUS:n hybridityön viitekehysten valmistuksen pilotoinnissa. Suomessa. GTK 2.0 – tulevaisuuden monipaikkainen työ -muutosohjelmaa toteutetaan 1.3.2022–28.2.2023 välisenä aikana. Tällä hetkellä käynnissä on toimitiloihin kohdistuvia muutoshankkeita Kuopiossa, Rovaniemellä ja Kokkolassa.
KEHA-keskus	Päätoimipaikka Mikkeli. KEHA-keskus toimii monipaikkaisesti ELY-keskuksissa ja TE-toimistoissa ympäri Suomen.	503	Toiminnallisuus, viranomaisasiakkaiden mukainen sijoittuminen.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	19 toimipistettä. Päätoimipaikka Helsinki. Uusimaa 3, Pohjois-Pohjanmaa 2, Satakunta 1, Pirkanmaa 1, Varsinais-Suomi 1, Keski-Suomi 1, Keski-Pohjanmaa 1 (1.3.2022 asti), Etelä-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1, Pohjois-Karjala 1, Lappi 1, Pohjois-Savo 1, Etelä-Savo 1, Kanta-Häme 1, Kymenlaakso 1, Päijät-Häme 1 KKV:n kaikissa tehtävissä on valtakunnallinen toimintamalli tai valtakunnallinen palvelumalli.	221	Toiminnallisuus ja historia KKV:n kaikissa tehtävissä on valtakunnallinen toimintamalli tai valtakunnallinen palvelumalli. Työpisteiden määrä muilla paikkakunnilla perustuu kuluttajaneuvonnan tehtävien siirtymiseen maistraateista KKV:oon vuoden 2019 alusta ja henkilöstön oikeuteen jäädä työskentelemään silloisille työssäkäyntialueilleen.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.

Patentti- ja rekisterihallitus	1 Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) toimii yhdessä toimipisteessä Helsingissä. Uusimaa 1	411	Toiminnallisuus Viraston palvelut ovat pitkälle sähköistettyjä, ja ne ovat maantieteellisestä sijainnista riippumatta saatavilla.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
TE-toimistot ja TE-aspa,	TE-toimistoilla kattava verkosto koko maassa. Työ- ja elinkeinotoimistot 15 kpl, toimipaikkoja TE-toimistoilla on 75 kpl.		Asiakaspalvelujen saavutettavuus ja alueellinen tuntemus, lakisääteinen alueellinen tehtävä Toimintojen sijoittumiseen ja palvelujen saatavuuteen vaikuttavat TE-palvelut 2024 -valmistelu ja Kehan roolin määrittely	TE-palvelut siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	3 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1, Pirkanmaa 1, Lappi 1	242	Toiminnallisuus, osaamisen saatavuus Kaivoslain mukaiset hakemukset käsitellään Tukesin Rovaniemen toimipaikassa. Suurin osa kaivoksista sijaitsee Pohjois-Suomen alueella, minkä vuoksi niiden käsittely on sijoitettu toimipaikkaan, joka on mahdollisimman lähellä lupa- ja valvontakohteita. Ennuste palveluiden digitalisointiasteeksi vuoden 2021 lopussa on 80.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Ympäristöministeriö				Tällä hetkellä ei ole tiedossa kehittämishankkeista, joilla olisi vaikutusta hallinnonalan yksiköiden ja toimintojen sijoittumiseen.
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)	1 päätoimipaikka Lahti Päijät-Häme 1	69	Alueellinen elinvoima ARA siirrettiin valtionhallinnon hajasijoitusohjelmassa vuonna 2005 tehdyllä päätöksellä Lahteen 1. heinäkuuta 2008.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimi-paikkamuutoksia.
Suomen ympäristökeskus (SYKE)	7 päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 3 (Helsinki), Pohjois-Pohjanmaa 1, Keski-Suomi 1, Pohjois-Karjala 1, Lappi 1	601	Toiminnallisuus, tutkimusyhteistyö	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimi-paikkamuutoksia.
Valtiovaraministeriö				Valtiovaraministeriön johdolla valmistellaan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistushanketta. Valtiovaraministeriön hallinnonalalla ei ole suunnitteilla omaa hallinnonala koskevaa erityisen merkityksellisestä uuden yksikön tai toiminnon perustamista tai lakkauttamista sekä merkittävää palveluiden saatavuutta muuttavaa hanketta.
Aluehallintovirastot	Manner-Suomessa 6 virastoa. Päätoimipaikat: <u>Hämeenlinna</u> (muu toimipaikka Helsinki ja Kouvola), <u>Mikkeli</u> (Kuopio ja Joensuu), <u>Rovaniemi</u> , <u>Turku</u> (Pori), <u>Vaasa</u> (Tampere ja Jyväskylä), <u>Oulu</u>	1222 (v. 2020)	Toiminnallisuus ja asiakaspalvelu sekä lakisääteinen alueellinen tehtävä. Aluehallintovirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Avit ovat lain mukaan alueellisia (valtion aluehallinto) viranomaisia, minkä	Osallistuu palveluverkkohankkeeseen. Valtiovaraministeriö on 27.8.2021 asettanut valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon selvityshankkeen ajalle 27.8.2021-31.3.2022. Hankkeen tavoitteena on selvittää ja kuvata valtion aluehallinnon virastorakenteen ja tehtävienjaon muutosvaihtoehdot poliittisen päätöksenteon pohjaksi.

	Kanta-Häme 1 (päätoimipaikka), Uusimaa 1, Kymenlaakso 1, Etelä-Savo 1 (päätoimipaikka), Pohjois-Savo 1, Pohjois-Karjala 1, Lappi 1 (päätoimipaikka), Varsinais-Suomi 2 (päätoimipaikka), Pohjanmaa 1 (päätoimipaikka), Pirkanmaa 1, Keski-Suomi 1, Pohjois-Pohjanmaa 1 (päätoimipaikka)		perusteella niillä on toimipaikka alueellaan. Valvonta ja lupaviranomaistehtävät edellyttävät alueellista sijaintia.	
Palkeet	2 Päätoimipaikka Joensuu Pohjois-Karjala 1 (päätoimipaikka Joensuu), Kanta-Häme 1, Uusimaa 1, Etelä-Savo, Satakunta	627	Työvoiman saatavuus, historia Säädetty asetuksessa v. 2019. Palkeet yhdistynyt alun perin useista eri palvelukeskuksista, jotka sijaitsivat eri paikkakunnilla.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Tilastokeskus	1 Päätoimipaikka Helsinki Uusimaa 1	721	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT)	Helsinki Uusimaa 1	49	Toiminnallisuus	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia
Tulli	32 käyntiasiointia tarjoavaa toimipistettä (ympäri vuorokauden auki olevia 8kpl, ajanvarauksella toimivia 11, muita 13) Uusimaa 4 (päätoimipaikka) Lappi 9, Pohjois-Karjala 1, Etelä-Karjala 4. Kymenlaakso 2, Pohjois-Pohjanmaa 2, Kainuu 1, Ahvenanmaa 2, Keski-Pohjanmaa 1, Pohjanmaa 1, Keski-Suomi 1, Pirkanmaa 1, Satakunta 2, Varsinais-Suomi,	1924	Osaksi paikkasidonnainen, toiminnallisuus, asiakaspalvelu Sähköisen ilmoittamisen käyttöönoton vuoksi kasvokkain tapahtuvan asiakaspalvelun tarve on vähentynyt merkittävästi. Tämän seurauksena Tulli on pääosin luopunut palvelupisteistä. Palvelupisteitä on yhä enimmäkseen raja-asemilla, satamissa ja lentokentällä.	Ei tiedossa olevia suunniteltuja toimipaikkamuutoksia.
Valtori	n. 30 (suurimmat Jyväskylä, Helsinki, Rovaniemi, Hämeenlinna) Suurimmat Keski-Suomi, Uusimaa, Lappi, Kanta-Häme	1381	Asiakastarpeet ja toiminnalliset perusteet. (Valtori tuottaa palveluja asiakkaiden palvelusopimusten pohjalta. Virastojen alueellinen sijoittuminen käytännössä määrittää myös Valtorin toimipaikkojen sijoittumisen.)	Valtion jatkossa siirtyessä enenemässä määrin monipaikkaiseen työhön, tämä tulee siirtämään tarvetta läsnäolopalveluista virastoille ja työntekijöille kohti digitaalisia palveluja. Käytännössä Valtorin toimipaikkaverkosto tulee todennäköisesti pienenemään.
Digi- ja väestötieto- virasto	36, päätoimipaikka Helsinki. Uusimaa 5, Kanta-Häme 1, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Karjala 1, Keski-Suomi 1, Kainuu 1, Lappi 5, Keski-Pohjanmaa 1, Kymenlaakso 2, Pohjois-Savo, Päijät-Häme, Etelä-Karjala, Etelä-Savo 2, Pirkanmaa 1, Pohjois-Pohjanmaa 2, Varsinais-Suomi 2, Pohjanmaa 1, Satakunta 2, Pohjois-Pohjanmaa 1, Etelä-Pohjanmaa 1, Pirkanmaa 1, Varsinais-Suomi 1, Pohjanmaa 1, Pohjois-Savo 1,	831	Asiakaspalvelu, historia. Digi- ja väestötietoviraston toimipaikoista säädetään tällä hetkellä valtioneuvoston asetuksessa.	DVV kuuluu niiden 11 ison valtion viraston joukkoon, jotka osallistuvat valtion palvelu- ja toimitilaverkkoudistus-hankkeeseen. DVV:llä ollut sisäinen toimipiste- ja käyntiasiointiverkon selvityshanke 28.2.2020–30.3.2021.

Verohallinto	<p>47, päätoimipaikat : Helsinki, Järvenpää, Turku, Tampere, Vaasa, Oulu, Kuopio ja Maarianhamina.</p> <p>Uusimaa 5, Kanta-Häme 1, Pohjois-Savo 2), Lappi 9, Pohjois-Karjala 3, Keski-Suomi 2, Kainuu 2, Varsinais-Suomi 4, Keski-Pohjanmaa 1, Kymenlaakso 2, Pohjois-Savo 1, Pohjois-Pohjanmaa 4, Päijät-Häme 1, Etelä-Karjala 1, Ahvenanmaa 1, Pirkanmaa 2, Pohjanmaa 3, Satakunta 2, Etelä-Savo 1, Etelä-Pohjanmaa 1 Kainuu 1</p>	5109	<p>Asiakaspalvelu, toiminnallisuus Verohallinnon alueelliselle sijoittumiselle perusteena on asiakaspalvelun järjestäminen asiakaskysynnän mukaan. Verohallinto on jo useiden vuosien ajan ohjannut asiakkaat digitaalisiin kanaviin ja puhelinpalveluun, sekä tehnyt asioinnin verkossa/puhelimessa helpoksi.</p>	Verohallinto kuuluu niiden 11 ison valtion viraston joukkoon, jotka osallistuvat valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistus-hankkeeseen.
--------------	--	------	---	---

LIITE 1 Strategisten tavoitteiden seurannan mittarit ja avaintulokset

Strateginen tavoite	Tavoitteen toteutumisesta kertovat mittarit tai avaintulokset	Mittarin tai avaintuloksen tietolähde	Lain tavoitteet, joita ensisijaisesti edistää (toiminnan tuloksellisuuteen, palvelutarpeeseen vastaaminen, elinvoimaisuus, turvallisuus ja valtion kilpailukyky työnantajana)
Valtionhallinnon palveluita annetaan monikanavaisesti. Ensisijaisena palvelukanavana kattavat ja helppokäyttöiset sähköiset palvelut, joita käyntiasiointi ja puhelinasiointi täydentävät.	Sähköisten Suomi.fi-tunnistautumisten määrän kehitys valtion palveluissa.	DVV:n tulosmittaristo Hallinnonalakohtaiset tilastot ja selvitykset	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 3. Turvallisuus.
	Hallinnonalakohtaisten sähköisten palveluiden määrä ja käyttötaphtumien määrä		
	Käyntiasiointien määrän kehitys valtion palveluissa; käyntiasiointien määrä vähenee.	Erilliskysely (uutta valtakunnallista suunnitelmaa tehtäessä).	
	Keskeiset palveluvirastot tarjoavat palvelua digitaalisesti, käyntiasiointina ja puhelimitse.	Erilliskysely (uutta valtakunnallista suunnitelmaa tehtäessä). Palvelutietovaranto.	
Luodaan yksi yhteinen palvelutarpeeseen perustuva valtionhallinnon ja Kelan asiakaspalveluverkko, yhteistyössä kuntien kanssa vuoteen 2030 mennessä.	Valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen eteneminen (hallituskauden aikana); Hankkeen valtakunnallinen toimeenpanosuunnitelma on valmisteltu ja hyväksytty, sekä sen toimeenpano on alkanut kolmessa maakunnassa (Päijät-Häme, Etelä-Karjala ja Pohjois-Karjala).	Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishankkeen raportit	1. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 2. Toiminnallinen tuloksellisuus. 3. Valtion kilpailukyky työnantajana.
	Osuus yhteisistä perustettavista asiakaspalvelupisteistä, joissa on tarjolla kunnan palveluita.	Asiointipisterekisteri (ASTI-tietojärjestelmä).	
	Kansalaisten keskimääräinen asiointietäisyys yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin.	Valtion palvelu- ja toimitilaverkon uudistamishanke raportoi. (Pohjana Senaatin HTH-tiedot ja väestötiedot)	
Mahdollistetaan valtion virastojen toimiminen samoissa yhteisissä toimitiloissa ICT-ratkaisujen osalta. Tuotetaan ICT-kyvykkyydet yhteisten asiakaspalvelupisteiden rakentamiseen muiden julkisen hallinnon toimijoiden kanssa.	Toteutetaan valtion yhteisten toimitilojen yhtenäinen ICT-ratkaisu. Valtori toteuttanut ratkaisut tuottavan Valtion virastojen yhteisten toimitilojen ICT-tuki -ohjelman.	Ohjelma raportoi etenemisestä.	1. Palvelutarpeeseen vastaaminen 2. Toiminnallinen tuloksellisuus 3. Valtion kilpailukyky työnantajana

Strateginen tavoite	Tavoitteen toteutumisesta kertovat mittarit tai avaintulokset	Mittarin tai avaintuloksen tietolähde	Lain tavoitteet, joita ensisijaisesti edistää (toiminnan tuloksellisuuteen, palvelutarpeeseen vastaaminen, elinvoimaisuus, turvallisuus ja valtion kilpailukyky työnantajana)
ICT-ratkaisut tukevat alueellista läsnäoloa mahdollistaen työntekijöiden sijoittumisen alueellisesti tarkoituksenmukaisesti ja monipaikkaisesti. Monipaikkainen työteko mahdollistaa joustavan monikanavapalvelun toteuttamisen	Valtori toteuttanut ratkaisut tuottavan Monipaikkaisen työnteon ICT-tuki –ohjelman, jossa tuotetaan valtion virastoille riittävät perustietotekniikan valmiudet monipaikkaiseen työnteokseen	Ohjelma raportoi etenemisestä.	1. Palvelutarpeeseen vastaaminen 2. Valtion kilpailukyky työnantajana 3. Elinvoimaisuus
Digiohjelma: Digitaaliset laadukkaat julkiset palvelut ovat kansalaisten ja yritysten saatavilla vähintään lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta mukaisesti.	Digipalvelulain velvoitteet kaikissa tai suurimmassa osassa palveluita huomioon ottaneiden toimijoiden määrä (%). Saavutettavuusarvioinnin laatineiden toimijoiden määrä (%).	VM Digiohjelma, Digipalvelulain toimeenpanon seurantakysely 2021	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 3. Turvallisuus.
Digiohjelma: Elinkeinotoimintaa harjoittavien paperi- ja käynti-asiointi on vähentynyt merkittävästi, ja tarjolla on useita vain digitaalisia yrityspalveluja	Asiakkaiden käytettävissä digitaalisesti olevien asiointipalveluiden määrä (%) Kaikki lainsäädännön vaatimukset täyttävän digitaalisten asiointipalveluiden määrä (%).	VM Digiohjelman Yritys-Digi-hanke	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen.
Digitukea on tarjolla koko maassa, ja sitä kehitetään palvelemaan myös elinkeinotoimintaa harjoittavia.	Digituen paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa toimivien tahojen määrä. V. 2022 toteutetaan vakiinnutettavaksi esitettävän valtakunnallisen toimintamallin kehittävä pilotointi.	DVV ja VM Digiohjelma	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 3. Turvallisuus.
Digi-ID: Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa	DVV toimeenpanee ja kehittää yhdessä Poliisihallituksen kanssa Digitaalinen henkilöllisyys -hallitusohjelmahankkeen ministeriön linjausten mukaisesti.	DVV:n tulossopimuksen mittarit	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 3. Turvallisuus.
Digitaalinen henkilöllisyystodistus	DVV toteuttaa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen, joka mahdollistaa henkilöllisyyden osoittamisen Suomen kansalaisille käynti- ja sähköisessä asiointissa. Lisäksi vuoden 2022 loppuun mennessä toteutetaan ratkaisu ulkomaalaisten tunnistamiseen sähköisessä asiointissa..	DVV:n tulossopimuksen mittarit	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen. 3. Turvallisuus.
Kehitetään digitaalisten palveluiden saatavuuteen liittyvää laadukkuutta laadun seurantaa parantamalla. (Suomi-fi: Laatusuorituskäytönkäyttö)	DVV ottaa käyttöön 2021 aikana valmistuneet laatusuorituskäytönkäyttö Suomi.fi -palvelujen käytön arviointiin. Vuoden 2022 tavoitteena on itsearviointityökalun käyttöönotto 50 organisaatiossa ja asiakaspalautus työkalun käyttöönotto 30 organisaatiossa.	DVV:n tulossopimuksen mittarit	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen.

Strateginen tavoite	Tavoitteen toteutumisesta kertovat mittarit tai avaintulokset	Mittarin tai avaintuloksen tietolähde	Lain tavoitteet, joita ensisijaisesti edistää (toiminnan tuloksellisuuteen, palvelutarpeeseen vastaaminen, elinvoimaisuus, turvallisuus ja valtion kilpailukyky työnantajana)
Seurataan digitaitojen kehittymistä ja luottamusta viranomaisjärjestelmien tietoturvaan.	Seurataan suomalaisten digitaitojen kehittymistä, myös eri ryhmien osalta, Digi- ja väestötietoviraston toteuttaman digitaitojen kartoituksen avulla. DVV:n Digiturvabarometrin avulla saadaan tietoa siitä, miten kansalaiset luottavat viranomaisjärjestelmien tietoturvaan. Lisäksi vertailutietoa saadaan EU-komission vuosittain tekemässä DESI-digitalisaatiovertailusta. EU:n DigiKompassi liittyy EU-aloitteeseen Euroopan digitaalisesta vuosikymmenestä 2030. Sen mukaan Digitaaliset perustaidot tulee olla vähintään 80 %:lla väestöstä. Käynnissä on digitoimiston koordinoimana kansallisen digikompassin laadinta, jonka kehitystä ja kansallisten mittarien kehitystä seurataan.	DVV:n digitaitojen kartoitus ja Digiturvabarometri.digitukihankeen tuottama tieto. EU komissio DESI-barometri.	1 Palvelutarpeeseen vastaaminen. 2 Turvallisuus. 3 Elinvoimaisuus
Valtion palveluiden turvaamisessa alueellisesti yhdenvertaisesti huomioidaan erityisesti saaristoalueet ja harvaanasutut maaseutualueet.	Palveluiden etäisyyden, toimivien ja laadukkaiden tietoliikennedyhteyksien saatavuuden ja Sisäisen turvallisuuden viranomaisten palveluiden vasteaikojen seuranta, erityisesti saaristoalueet ja harvaanasutut maaseutualueet.	Palvelu- ja toimitilaverkkohankkeen tietopohja, Traficomin kuntapohjaiset tilastot laajakaistayhteyksien saatavuudesta (tieto.traficom)	1 Palvelutarpeeseen vastaaminen. 2 Turvallisuus. 3 Elinvoimaisuus
Valtion palveluiden saatavuuden osalta turvataan kielellisten oikeuksien toteutuminen.	Kielellisten oikeuksien toteutumista seurataan	Seurataan kielellisten oikeuksien toteutumista. kielibarometri (kielibarometri, saamekielibarometri, viittomakielibarometri) avulla.	1. Toiminnallinen tuloksellisuus. 2. Palvelutarpeeseen vastaaminen.
Valtio seuraa ja edistää monipaikkaista rekrytointia.	Seurataan monipaikkaisten rekrytointien määrän kehitystä.	Ministeriöt ja virastot seuraavat.	1. Valtion kilpailukyky työnantajana 2. Elinvoimaisuus.